ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO
MINISTERIJA

Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairės

III ATASKAITA
2026 m. rugsėjo 1 d.

PARENGTA Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės 2025 m. rugsėjo 15 d. Nr. V-942 įsakymu patvirtintos Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Lietuvos studentų sąjungos ir Vilniaus universiteto Studentų atstovybės deleguotų ekspertų darbo grupės atstovų: doc. dr. Astos Daunorienės, Andrejaus Račkovskio, dr. Giedrės Adomavičienės, dr. Birutės Anužienės, Daivos Bartninkienės, prof. dr. Indrės Čeponienės, dr. Gražinos Droessiger, dr. Nedo Jurgaičio, Simono Gransko, dr. Rasos Greenspon, dr. Ingos Milišiūnaitės, dr. Daivos Penkauskienės, dr. Aistės Ragauskaitės, Jurgitos Virbalės, atsižvelgiant į koordinacinės grupės, kurią sudaro doc. dr. Kristina Ukvalbergienė (koordinacinės grupės vadovė), doc. dr. Vitalija Bartuševičienė (koordinacinės grupės vadovės pavaduotoja), Jolanta Bareikienė, doc. dr. Valdas Jaskūnas, Smiltė Kiaunytė, dr. Jurga Kučinskienė, Rita Liepuonienė, Ieva Miniauskaitė, prof. dr. Kęstutis Petrikonis, doc. dr. Rytis Pakrosnis, doc. dr. Kristina Puleikienė, doc. dr. Živilė Sederevičiūtė-Pačiauskienė, Povilas Virbašius, rekomendacijas.

TURINYS

1. ĮŽANGA ... 3
2. GAIRĖSE VARTOJAMOS SĄVOKOS ... 5
3. POKYČIŲ KONTEKSTAS ... 6
3.1. AM dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo esamos situacijos apžvalga ... 6
3.2. Tarptautinių didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gerųjų praktikų apžvalga ... 6
3.3. Viešųjų konsultacijų įžvalgos ... 7
4. AM DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS STRUKTŪRA IR PASIEKIMŲ LYGMENYS ... 9
5. AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO, VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO FORMOS IR METODIKA ... 15
5.1. AM dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimas ... 15
5.2. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos (įsi)vertinimas ... 15
5.3. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimas ... 16
5.4. Galimos aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo priemonės ir aukštųjų mokyklų vidinės sistemos kūrimo metodika ... 17
5.4.1. Metodikos paskirtis, statusas ir taikymo principai ... 17
5.4.2. Aukštosios mokyklos vidinės dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo etapai ... 18
5.4.3. Sistemos parinkimas pagal aukštosios mokyklos profilį ir jos brandos vertinimas ... 22
5.4.4. Sistemos kūrimo kontrolinis klausimynas ... 23
6. DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO, VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO SISTEMŲ KŪRIMO IR ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS ... 24
7. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS ... 26
1 PRIEDAS. Pavyzdiniai didaktinės kompetencijos pasiekimo lygmenys ir kriterijai ... 27
2 PRIEDAS. Dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulėjimo įrodymų suvestinė ... 31
3 PRIEDAS. Nacionalinio lygmens atsakomybių sritys ... 35
4 PRIEDAS. Institucijų atsakomybių sritys ... 38
5 PRIEDAS. Konsorciumų veiklos struktūra pagal pagrindines atsakomybių sritis ... 43
6 PRIEDAS. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių projektas ... 47
7 PRIEDAS. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių įgyvendinimo priemonių planas ... 53

1. ĮŽANGA

Aukštojo mokslo kontekste ryškėja dėstytojų veiklos vertinimo disproporcija. Nors instituciniu lygmeniu studijų kokybė deklaruojama kaip prioritetinė kryptis, akademinės karjeros vertinimo procese dėstymo veiklos rezultatai išlieka nepakankamai pripažinti, palyginti su mokslo (meno) veiklos rezultatais. Nepakankamas dėmesys dėstytojo didaktinei kompetencijai sukuria prieštarą tarp deklaruojamų tikslų gerinti studijų kokybę ir realių paskatų akademinio personalo profesiniam tobulėjimui.

Reaguojant į šiuos iššūkius, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės 2025 m. rugsėjo 15 d. Nr. V-942 įsakymu patvirtintos Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, Lietuvos kolegijų direktorių konferencijos, Lietuvos studentų sąjungos ir Vilniaus universiteto Studentų atstovybės deleguotų ekspertų darbo grupės parengtos aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairės (toliau – Gairės), kuriomis siekiama sistemiškai spręsti minėtą disproporciją ir stiprinti dėstymo veiklos pripažinimą akademinės karjeros kelyje.

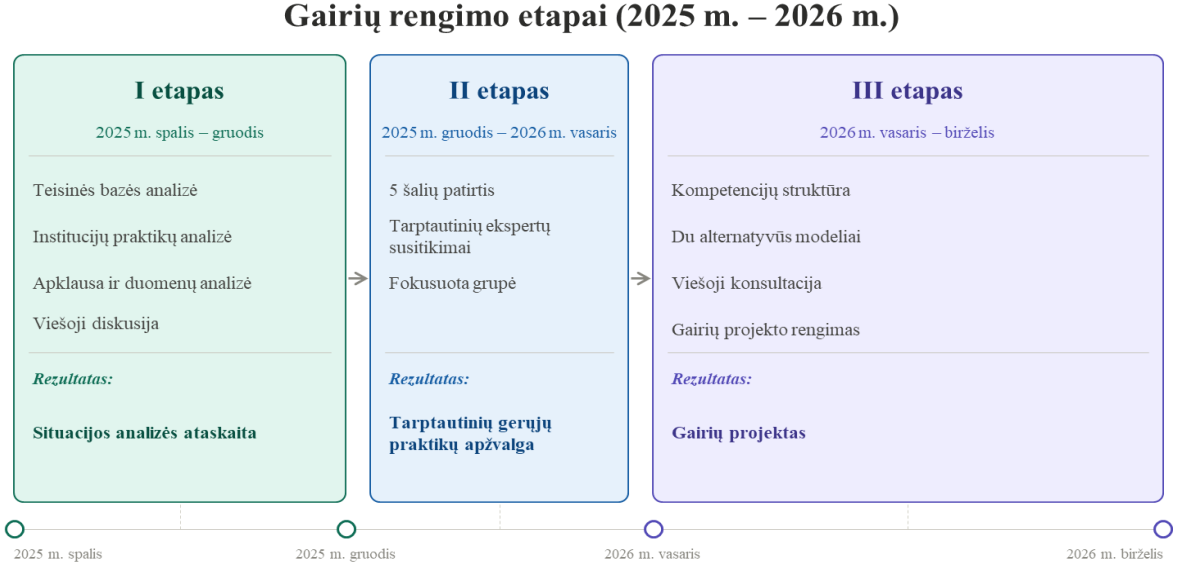
Gairės yra rekomendacijos, skirtos padėti aukštosioms mokykloms tobulinti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemas. Jų paskirtis – pristatyti esminius susitarimus dėl nuoseklios dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo bei taikymo, siekiant užtikrinti kokybišką, į studentą orientuotą studijų procesą.

Gairės parengtos vadovaujantis Europos aukštojo mokslo erdvės (EHEA) nuostatomis, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijomis dėl aukštojo mokslo kokybės ir dėstytojų profesinio tobulėjimo, atsižvelgta į Lietuvos aukštojo mokslo sistemos ypatumus, naujausius edukologijos mokslinius tyrimus, aukštojo mokslo didaktikos kaitos tendencijas, užsienio šalių kompetencijų modelius, Lietuvos aukštųjų mokyklų gerąją praktinę patirtį. Jas grindžia aukštojo mokslo didaktikos principai, užtikrinantys nuoseklumą, skaidrumą, įtrauktį ir mokymo(si) kokybę. Gairių turinys grindžiamas toliau pateiktais vertybiniais principais, kurie, prireikus, gali būti papildomi kitais aukštosioms mokykloms aktualiais principais, neprieštaraujančiais šioms nuostatoms:

- **atsakingumo** už savo veiksmus planuojant nuolatinį profesinį tobulėjimą bei veiksmingo, reflektyvaus ir įrodymais grįsto veikimo įgyvendinant didaktinės kompetencijos tobulinimo planus;
- **lygių galimybių** užtikrinimo sudarant sąlygas kiekvieno dėstytojo didaktinės kompetencijos tobulinimui formaliuoju, neformaliuoju ar savišvietos būdu, nepaisant jo amžiaus, lyties, rasės, religinių įsitikinimų ar užimamų pareigų;
- **bendradarbiavimo**, bendro darbo, bendrakūros, nuolatinio keitimosi žiniomis, gerosios patirties perėmimo ir indėlio į bendrus tikslus įgyvendinant šias Gaires;
- **veiksmingumo** siekiant nuoseklaus dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo racionaliai naudojant skiriamus ir turimus išteklius, nuolat analizuojant, vertinant ir planuojant didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veiklas, remiantis veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimtais sprendimais, optimaliu finansinių išteklių panaudojimu ir orientacija į tvarumą ir ilgalaikį poveikį;
- **į studentą orientuoto mokymosi**, kai studijų procesas grindžiamas studento aktyviu dalyvavimu, individualių poreikių atliepimu ir individualia pažanga;
- **kokybės kultūros** – puoselėjant nuolatinio mokymosi, refleksijos, bendradarbiavimo ir atsakomybės už studijų kokybę nuostatas, skatinant dėstytojus, akademinius padalinius ir AM sistemingai tobulinti didaktinę veiklą ir siekti aukštų studijų kokybės standartų;
- **skaidrumo ir viešumo**, siekiant, kad dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo procesai būtų aiškūs, pagrįsti ir vieši.

Gairėse pateikiama rekomenduojama aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos struktūra ir lygmenys, didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formos ir metodika, pristatomi šių procesų įgyvendinimo modeliai ir priemonių planas. Gairių rengimas buvo organizuotas nuosekliai, trimis tarpusavyje susijusiais etapais (žr. 1 paveikslą), užtikrinant sisteminį

požiūrį į dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo situacijos analizę bei galimų sprendimų pagrindimą remiantis empiriniais ir analitiniais duomenimis.

1 pav. Gairių rengimo etapai

I etapas (nuo 2025 m. spalio mėn. iki 2025 m. gruodžio 15 d.)

Šiame etape buvo atlikta išsami nacionalinio konteksto analizė, apimanti teisinės bazės ir aukštųjų mokyklų praktikų vertinimą dėstytojų didaktinės kompetencijos reglamentavimo, tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo srityse. Taip pat vykdyta aukštųjų mokyklų apklausa ir duomenų analizė, skirta dėstytojų didaktinės kompetencijos struktūrai, jų tobulinimo ir vertinimo mechanizmams identifikuoti bei Lietuvoje veikiančių aukštųjų mokyklų didaktikos kompetencijų tobulinimo centrų sukauptai patirčiai ir gerosioms praktikoms įvertinti. Šio etapo rezultatas – parengta situacijos analizės ataskaita, sudariusi pagrindą tolesniems sprendiniams.

II etapas (nuo 2025 m. gruodžio 16 d. iki 2026 m. vasario 16 d.)

Antrajame etape dėmesys buvo sutelktas į tarptautinę patirtį. Išanalizuotos penkių užsienio šalių (Airijos, Danijos, Nyderlandų, Norvegijos, Suomijos) praktikos dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo srityje. Organizuoti šeši susitikimai su analizuotų šalių ekspertais bei fokusuota grupe, siekiant išgryninti dėstytojų didaktikos kompetencijų tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo prielaidas, suinteresuotųjų šalių vaidmenis, taikomas kompetencijų sampratas bei jų vertinimo ir pripažinimo būdus. Remiantis surinktais duomenimis, identifikuotos taikomos modelių struktūros, metodikos ir formos, taip pat atlikta jų pritaikymo Lietuvos kontekstui galimybių analizė. Šio etapo rezultatas – susisteminta tarptautinių gerųjų praktikų apžvalga ir jų pritaikomumo Lietuvoje vertinimas.

III etapas (nuo 2026 m. vasario 1 d. iki 2026 m. birželio 1 d.)

Trečiajame etape, apibendrinus ankstesniuose etapuose atliktų tyrimų ir analizių rezultatus, parrengtas gairių projektas. Jame apibrėžta dėstytojų didaktinės kompetencijos struktūra ir kompetencijų lygmenų aprašai, pasiūlyti kompetencijų tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo būdai bei metodiniai sprendimai. Taip pat suformuluoti du alternatyvūs modeliai, apimantys teisinius, finansinius, organizacinius ir kitus aspektus. Šio etapo metu surengta viešoji konsultacija su suinteresuotomis šalimis, kurios metu išsakyti pasiūlymai integruoti į rengiamas gaires. Šio etapo rezultatas – parengtas „Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių projektas“.

2. GAIRĖSE VARTOJAMOS SĄVOKOS

Gairės – dokumentas, kuriame pateikiamos rekomendacijos dėl aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo.

Didaktinė kompetencija – tai integruota didaktinių žinių, praktinių gebėjimų ir vertybinių nuostatų visuma, leidžianti dėstytojui kryptingai projektuoti mokymo(si) turinį, veiksmingai organizuoti ir įgyvendinti studijų procesą, taikyti moksliškai pagrįstas metodologijas, vertinti studentų pažangą, pasiekimus ir studijų tikslų įgyvendinimą bei, remiantis (įsi)vertinimo ir refleksijos rezultatais, nuolat tobulinti dėstymo praktiką ir studijų kokybę.

Didaktinės kompetencijos tobulinimas – tai procesas, apimantis aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinių žinių, praktinių gebėjimų ir vertybinių nuostatų plėtojimą bei atnaujinimą, siekiant jų veiksmingo taikymo profesinėje veikloje.

Didaktinės kompetencijos įsivertinimas – tai procesas, apimantis aukštųjų mokyklų dėstytojų nuostatą ir gebėjimą nuolat analizuoti, apmąstyti ir daryti išvadas, siekiant profesinio augimo.

Didaktinės kompetencijos vertinimas – tai aukštosios mokyklos nustatyta tvarka vykdomas procesas, kurio metu vertinamos dėstytojo didaktinės žinios, gebėjimai ir nuostatos, reikalingi mokymo(si) turiniui projektuoti, organizuoti ir įgyvendinti studijų procesą, taikyti moksliškai pagrįstus mokymo metodus, vertinti studentų pažangą ir pasiekimus bei tobulinti dėstymo praktiką.

Didaktinės kompetencijos pripažinimas – tai procesas, kurio metu aukštosios mokyklos nustatyta tvarka įvertinama ir formaliai pripažįstama dėstytojo didaktinė kompetencija.

3. POKYČIŲ KONTEKSTAS

3.1. AM dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo esamos situacijos apžvalga

Pirmojo gairių rengimo etapo metu parengta situacijos analizė atskleidė, kad dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sritis Lietuvoje grindžiama keliais tarpusavyje susijusiais teisiniais dokumentais. Pagrindinis teisės aktas, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas, įtvirtina pareigą tobulinti dėstytojų dalykinę ir mokymo kompetenciją, tačiau konkrečius įgyvendinimo mechanizmus palieka aukštųjų mokyklų atsakomybei. Šią nuostatą detalizuoja 2023 m. atnaujintos ir patvirtintos Aukštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijų tobulinimo gairės, apibrėžiančios pagrindines didaktinės kompetencijos sritis ir rekomenduojančios aukštosioms mokykloms sistemiškai planuoti kompetencijų ugdymą.

Europos lygmeniu dėstytojų didaktinės kompetencijos klausimo aktualumą ir reikšmingumą pabrėžia Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatos ir gairės (ESG), patvirtintos už aukštąjį mokslą atsakingų ministrų konferencijoje Jerevane 2015 metais. Šio dokumento 1.5 nuostata skatina aukštąsias mokyklas užtikrinti dėstytojų kompetenciją ir taikyti teisingus bei skaidrius įdarbinimo ir kvalifikacijos tobulinimo procesus. Gairėse pabrėžiama, kad aukštosios mokyklos turi kurti aplinką, kuri įdarbinimo sąlygose pripažintų dėstymo svarbą, sudarytų galimybes sistemingam profesiniam tobulėjimui, sustiprintų studijų ir mokslinių tyrimų ryšį bei skatintų mokymo metodų naujoves ir naujų technologijų taikymą. 1.3 nuostata dėl į studentus orientuoto mokymo netiesiogiai apibrėžia ir didaktinės kompetencijos turinį, t. y. gebėjimą lanksčiai naudoti įvairius mokymos(si) metodus, reguliariai juos vertinti ir koreguoti, atsižvelgti į studentų įvairovę bei valdyti į mokymosi rezultatus orientuotą vertinimo procesą. Nors ESG apibrėžia bendruosius kokybės užtikrinimo principus, didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemų kūrimo būdai paliekami aukštųjų mokyklų atsakomybei.

Nepaisant egzistuojančios teisinės bazės, Valstybės audito ataskaita (2021), Lietuvos studijų būklės apžvalga (2022) ir 2025 m. EBPO ataskaita „Ensuring Quality Vocational and Higher Education in Lithuania“ konstatuoja, kad praktinis šių nuostatų įgyvendinimas išlieka netolygus. Aukštųjų mokyklų, turinčių dedikuotus didaktikos centrus, ir tų, kurios tokių padalinių neturi, veikla stipriai skiriasi tiek apimtimi, tiek sistemiškumu. Atliktos 18 Lietuvos aukštųjų mokyklų apklausos duomenys atskleidžia, kad tik apie trečdalis institucijų grindžia savo sistemas nacionalinėmis ir tarptautinėmis rekomendacijomis. Pastebima ir kita tendencija: savanoriškai kompetencijų tobulinimo veiklose dalyvauja vidutiniškai apie 10 % dėstytojų, o didelė jų dalis šias veiklas suvokia kaip formalų reikalavimą, o ne kaip asmeninio profesinio tobulėjimo poreikį.

Struktūrinė problema kyla dėl to, kad dėstytojų veiklos rezultatai aukštosiose mokyklose iš esmės vertinami pagal pasiektus mokslo (meno) veiklos rezultatus, o dėstymo veikla, didaktinės kompetencijos tobulinimas dažnai lieka antraeile pasiektų rezultatų vertinimo sąlyga. Apibendrinant, situacijos analizė leidžia konstatuoti, kad Lietuvoje šiuo metu nėra suformuotos sisteminės, apibrėžtos ir rezultatais grįstos dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos, o atsakomybė šioje srityje *de facto* palikta aukštosioms mokykloms.

3.2. Tarptautinių didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo geruųjų praktikų apžvalga

Antrojo gairių rengimo etapo metu parengta užsienio šalių (Airijos, Danijos, Nyderlandų, Norvegijos ir Suomijos) praktikų analizė atskleidžia, kad visose nagrinėtose valstybėse dėstytojų didaktinė kompetencija laikoma strateginiu aukštojo mokslo politikos elementu, peržengiančiu institucinės atsakomybės ribas. Analizuotose šalyse veikia binarinė aukštojo mokslo sistema, o didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veiklos rekomenduojamos ir (arba)

koordinuojamos nacionaliniu lygmeniu, išlaikant universitetų ir taikomųjų mokslų universitetų autonomiją.

Bendras visoms nagrinėtoms šalims bruožas yra susitarimais grįstos politikos priemonės, apimančios strateginius dokumentus, gaires, finansavimo mechanizmus ir kokybės užtikrinimo sistemas. Nacionalinis koordinavimas vykdomas neperžengiant institucijų autonomijos ribų, o didaktinė kompetencija suprantama holistiškai – ne tik kaip metodiniai gebėjimai, bet ir kaip refleksija, profesinė tapatybė, tyrimais grįsta praktika bei indėlis į studijų kokybės užtikrinimą. Visose šalyse didaktinė kompetencija yra laikoma akademinio personalo atestacijos ir konkursų kriterijumi. Pavyzdžiui, Nyderlanduose tai yra formalus reikalavimas įdarbinant dėstytojus, Danijoje jis yra integruotas į pareigybių struktūrą, Norvegijoje yra privalomas kriterijus akademinėms pareigoms užimti.

3.3. Viešųjų konsultacijų įžvalgos

Pirmojo ir antrojo gairių rengimo etapo metu organizuotos dvi viešosios konsultacijos. Pirmoji viešoji konsultacija (2025 m. gruodžio 1 d.) surinko aukštųjų mokyklų atstovus, asocijuotas struktūras, socialinius partnerius ir nacionalinių institucijų atstovus. Diskusija patvirtino bendrą sutarimą dėl nuoseklios sistemos poreikio, tačiau atskleidė nuomonių skirtumus dėl jos apimties, formalumo lygio ir įgyvendinimo mechanizmų. Ryškiausias konsultacijos akcentas buvo aiški nuostata, kad kuriama dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistema turi remtis pasitikėjimu ir parama. Dalyviai pabrėžė, kad griežti kontrolės mechanizmai neskatina profesinio tobulėjimo, o tik sukelia pasipriešinimą ir norą formaliai atitikti reikalavimus.

Viešojoje konsultacijoje akcentuota, kad esamas aukštųjų mokyklų įdirbis turi tapti būsimos sistemos pagrindu. Siūloma, kad naujo modelio architektūra apimtų dėstytojo, institucijos, nacionalinį lygmenis, aiškiai priskiriant atsakomybes. Nacionaliniu lygmeniu rekomenduota parengti gaires su pagrindinėmis kompetencijų sritimis ir bendrais principais, o aukštosioms mokykloms palikti autonomiją kurti savitus dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo kelius. Kaip tinkamiausias vertinimo įrankis sutartinai įvardytas profesinės veiklos aplankas (angl. *portfolio*), papildytas kolegialiu grįžtamuoju ryšiu ir savirefleksija. Finansavimo srityje visi dalyviai sutarė, kad didaktinės kompetencijos tobulinimas negali būti finansuojamas vien projektinėmis lėšomis. Aukštosioms mokykloms reikalingas struktūrinis, galimai su studijų krepšeliu susietas finansavimas.

Antroji viešoji konsultacija (fokusuota grupė) (2026 m. vasario 10 d.) buvo labiau orientuota į konkrečius sistemos kūrimo scenarijus ir praktinių sprendimų paiešką, nagrinėjant užsienio šalių modelių adaptavimo galimybes. Ši konsultacija iš esmės patvirtino pirmosios konsultacijos išvadas, tačiau papildė jas konkrečiau suformuluotais pasiūlymais. Ypač ryškiai išskirtos dėstymo sąsajos su akademine karjera. Fokusuotos grupės dalyviai (Studijų kokybės vertinimo centro atstovai, aukštųjų mokyklų dėstytojai, LURK ir LKDK atstovai) siūlė rekomenduoti minimalų didaktinės kompetencijos lygį tam tikroms akademinės karjeros pakopoms, įtvirtinti dėstymo veiklą kaip lygiavertę akademinės veiklos dalį bei sukurti alternatyvias karjeros kryptis atskirai pagal mokslo (meno) ir dėstymo veiklas. Kaip struktūrinė problema pažymėti aukštųjų mokyklų galimybių skirtumai, kuriuos mažinti siūloma kuriant institucijų tinklus, rengiant bendras programas, steigiant aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktikos kompetencijų tobulinimo centrų konsorciumą.

Trečiosios viešosios konsultacijos metu (2026 m. gegužės 5 d.) buvo pristatytas „Aukštųjų mokyklų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių ir modelių projektas“. Viešosios konsultacijos dalyviai palaikė dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo idėją, pabrėždami jos svarbą studijų kokybei, dėstytojų profesiniam augimui ir akademinės karjeros stiprinimui. Diskusijose buvo akcentuota, kad kuriama sistema turėtų būti įgyvendinama išlaikant aukštųjų mokyklų institucinę autonomiją, sudarant galimybes universitetams ir kolegijoms lanksčiai pritaikyti gaires pagal savo strateginius prioritetus ir akademinę kultūrą. Konsultacijų metu taip pat išryškėjo poreikis užtikrinti, kad nacionalinės gairės būtų orientuotos

į bendrus kokybės principus ir tarpusavio pripažinimą, tačiau nereglamentuotų vidinių institucijų procesų bei sprendimų.

Ekspertai, apibendrinę viešųjų konsultacijų metu gautas įžvalgas, teigia, kad sėkmingai veikiančiai sistemai reikalingos nacionalinės gairės, lankstus institucinis įgyvendinimas, didaktinės kompetencijos integravimas į akademinės karjeros sistemas bei stabilus ir struktūrinis finansavimas.

4. AM DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS STRUKTŪRA IR PASIEKIMŲ LYGMENYS

Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos struktūra ir lygmenys yra grįsti atlikta Lietuvos ir užsienio šalių aukštųjų mokyklų patirties analize, EBPO rekomendacijomis, viešųjų konsultacijų įžvalgomis. Šios Gairės nurodo bendro pobūdžio kryptis, siekiant sistemingai tobulinti ir plėtoti aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinę kompetenciją, ją į(si)vertinti bei pripažinti. Aukštosios mokyklos jomis vadovaujasi kurdamos ir plėtodamos autentišką, aktualiu poreikiu bei galimybėmis grindžiamą dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, (įsi)vertinimo ir pripažinimo sistemą.

1 lentelėje pateikiama dėstytojo didaktinės kompetencijos struktūra, apimanti žinių, gebėjimų ir vertybinių nuostatų visumą. Ši struktūra atskleidžia, kokios teorinės ir praktinės dedamosios sudaro kokybišką studijų proceso planavimą, organizavimą ir tobulinimą aukštosiose mokyklose. Lentelėje taip pat nurodomi kompetencijų raiškos aspektai, jų pagrindai ir integruojamos bendrosios kompetencijos, kurios būtinos šiuolaikinei, į studentą orientuotai didaktikai.

1 lentelė. Didaktinės kompetencijos struktūra

Kompetencijos sandas / dedamoji	Raiškos aspektas	Raiškos pagrindas	Integruojamos bendrosios kompetencijos
Žinios	**Aukštojo mokslo ir konkrečios srities didaktinės žinios,** *būtinos norint kokybiškai perteikti studijų turinį.* **Studijų turinio projektavimo ir įgyvendinimo žinios** – *studijų programų struktūros, studijų rezultatų formulavimo, turinio logikos ir planavimo principų žinios.* **Studentų pažinimo žinios** – studentų mokymosi *ypatumų, motyvacijos, poreikių (kultūrinių, socialinių, mokymosi ir kt.) ir jų atliepimo būdų žinios.* **Platesnio studijų konteksto žinios** – *studijų krypties, kvalifikacijos reikalavimų, institucinių ir tarptautinių standartų žinios.* **Mokymo(si) teorijų, šiuolaikinės didaktikos žinios**: *didaktinių principų, metodologijų, mokymosi ir pasiekimų vertinimo strategijų bei metodų ir technologijomis grįsto mokymo(si) organizavimo žinios.* **Akademinio integralumo žinios**: *akademinės etikos, sąžiningumo principų ir standartų žinios.*	**Žinios remiasi:** ● mokslinėmis teorijomis; ● pažangiomis metodologijomis; ● naujausiais tyrimais; ● aktualia didaktine ir psichologine literatūra; ● pažangia praktika; ● informacija apie technologines naujoves; ● platesne informacija apie studijų procesą ir su juo susijusį kontekstą.	● kūrybiško mąstymo; ● strateginio mąstymo; ● kritinio mąstymo; ● technologinės / skaitmeninės; ● tarpkultūrinės.
Gebėjimai	**Studijų turinio projektavimo ir modeliavimo** – *vadovaujantis bendrakūros principu, projektuoti, modeliuoti ir struktūruoti studijų programą, dalyką ar modulį.* **Mokymo(si) proceso planavimo ir metodinės įvairovės** – *gebėjimas planuoti mokymo(si) procesą, parinkti organizavimo būdus, metodus, priemones ir skaitmenines technologijas bei generatyvinio dirbtinio intelekto etišką naudojimą, užtikrinti studijų rezultatų, mokymo metodų ir vertinimo metodų suderinamumą.* **Mokymo(si) proceso organizavimo, paramos ir sąveikos** – *gebėjimas vadovauti mokymuisi, bendradarbiauti su studentais bei kolegomis, teikti mokymo(si) paramą, kurti įtraukią ir aktyvią fizinę bei skaitmeninę mokymosi aplinką, taikyti į studentą orientuotą mokymą(si), skatinant aktyvų, savarankišką ir atsakingą studentų mokymąsi.*	**Gebėjimai remiasi**: ● moksliškai pagrįstomis metodologijomis; ● naujausioms technologijomis; ● pažangia praktika; ● grįžtamuoju studentų ir kolegų ryšiu; ● nuolatiniu didaktinės kompetencijos atnaujinimu ir jos tobulinimu.	● bendradarbiavimo; ● komunikacijos; ● kūrybiško mąstymo; ● kritinio mąstymo; ● technologinės / skaitmeninės; ● lyderystės; ● problemų sprendimo; ● savireguliacijos.

Kompetencijos sandas / dedamoji	Raiškos aspektas	Raiškos pagrindas	Integruojamos bendrosios kompetencijos
	Mokymo(si) proceso valdymo ir tobulinimo – *gebėjimas stebėti, analizuoti, reflektuoti, koreguoti ir tobulinti mokymosi procesą.* **Individualizavimo, diferencijavimo ir įtraukiojo ugdymo** – *gebėjimas pritaikyti mokymą(si) skirtingiems studentų poreikiams, taikyti įtraukties principus.* **(Įsi)vertinimo** – *gebėjimas parinkti ir taikyti veiksmingus (įsi) vertinimo metodus, įskaitant skaitmeninius vertinimo įrankius, skatinti studentų (įsi)vertinimą.*		
Vertybinės nuostatos	● Taikyti mokymo praktiką, paremtą mokslu. ● Bendradarbiauti su studentais ir kolegomis. ● Būti atviram naujovėms ir mokymo(si) technologijoms, nuolat tobulėti, siekiant naudos sau, besimokantiems, AM ir visai visuomenei.	**Vertybinės nuostatos remiasi:** ● nuolatine savistaba ir savirefeksija; ● atvirumu ir gebėjimu priimti kolegų ir studentų grįžtamąjį ryšį; ● puoselėjama organizacine kultūra ir standartais; ● profesinės etikos principais ir akademiniu sąžiningumu.	● pažinimo; ● kūrybiškumo; ● kritinio mąstymo; ● savireguliacijos.

Siekiant užtikrinti nuoseklų ir skaidrų dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimą ir pripažinimą, Gairėse siūlomi dėstymo pasiekimų lygmenys kaip galimas pagrindas tiek vertikaliai, tiek horizontaliai akademinei karjerai, kylančiai iš mokymo(si) veiklos tobulinimo. Vertikali karjera suprantama kaip „kopimas“ nuo žemiausio lygmens link aukščiausio, o horizontali – kaip tobulėjimas kiekvieno atskiro lygmens viduje. Tiek vienu, tiek kitu atveju dėstytojui galėtų būti sudaromos galimybės siekti aukštesnių pareigų ir (ar) tam tikrų atsakomybių, leidžiančių pademonstruoti meistriškumą ir (ar) lyderystę specifinėje didaktikos kompetencijų srityje.

Dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimo ir pripažinimo sistema padeda atskirti:

- didaktinės kompetencijos pasiekimų lygius ir kriterijus, apibrėžiančius, kokių rezultatų ir kokybės tikimasi iš dėstytojo;
- didaktinės kompetencijos pasiekimų įrodymus, apimančius kokybinius ir kiekybinius duomenis, kuriais pagrindžiama, kad nustatyti kriterijai yra pasiekti.

Didaktinės kompetencijos lygmenys išskirti remiantis šiais kriterijais: 1) pedagoginės veiklos autonomiškumo (savarankiškumo); 2) sąmoningumo ir reflektyvumo: 3) pedagoginės veiklos aprėpties (veikimo lauko). Nustatant didaktinės kompetencijos pasiekimų lygmenis, aukštosioms mokykloms rekomenduojama aiškiai apibrėžti, ką konkrečiai reiškia skirtingi didaktinės kompetencijos pasiekimų lygiai, kokie jų specifiniai požymiai ir kokiais įrodymais jie grindžiami. Tai sudarytų prielaidas skaidriam, palyginamam ir patikimam vertinimui.

Aiškiai apibrėžti dėstymo pasiekimų lygmenys ir jų vertinimo kriterijai sudaro sąlygas dėstytojams kryptingai planuoti savo didaktinės kompetencijos tobulinimą, o aukštosioms mokykloms stiprinti studijų kokybės kultūrą ir užtikrinti, kad dėstymo veiklos rezultatai būtų lygiavertiškai pripažįstami kartu su mokslo (meno) veiklos rezultatais.

Siekdamos plėsti akademinės karjeros galimybes, grindžiamas dėstymo veikla, aukštosios mokyklos galėtų ją sieti su dalyko didaktikos tyrimais. Tai sudarytų prielaidas lyginti dėstymo veiklos rezultatus su mokslo (meno) veiklos rezultatais.

Sistema grindžiama keturiais kompetencijų lygmenimis (žr. 2 lent.). Šie keturi lygmenys atspindi nuoseklų profesinį tobulėjimą didaktinėje srityje – nuo riboto savarankiškumo, veiklos lauko ir menkos reflektyvios praktikos iki savarankiško reflektyvaus kūrėjo, veikiančio nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.

I (pradedančiojo) lygmuo apibūdina neturinčio mokymo patirties aukštosios mokyklos dėstytojo kompetencijas *(mokosi, veikia padedamas kolegų, mentorių, mokosi suvokti ir reflektuoti savo pedagoginę veiklą, veikimo laukas – studentų auditorija).*

Tai gali būti doktorantas, specialistas praktikas, pradedantis dėstytojo karjerą, kt. Kiekviena aukštoji mokykla pati nustato, per kiek laiko, pavyzdžiui, gali būti 12–24 mėn., šis lygmuo galėtų būti pasiektas, užtikrindama reikiamą institucinę paramą: kolegišką palaikymą, konsultavimą ir sąlygas kompetencijoms tobulinti. Šis lygmuo grindžiamas prielaida, kad aukštosios mokyklos geba profesionaliai organizuoti didaktinės kompetencijos ugdymą ir gali užtikrinti, kad visi dėstytojai įgis pradedančiojo dėstytojo lygmeniui priskiriamą didaktinę kompetenciją.

II (pažengusiojo) lygmuo apibūdina pedagoginę ūgtį demonstruojantį dėstytoją *(veikia savarankiškai, suvokia ir reflektuoja savo pedagoginę veiklą ir ją koreguoja, veikimo laukas – studentų auditorija).*

Šio lygmens dėstytojas geba taikyti tyrimais grįstas didaktines strategijas, reflektuoti ir koreguoti savo mokymo praktiką, pritaikyti studijų procesą skirtingoms studentų grupėms ir aktyviai prisidėti prie studijų kokybės gerinimo. Aukštosios mokyklos sudaro sąlygas siekti šio lygmens, siūlydamos įvairias profesinio tobulėjimo galimybes ir pripažindamos įvairiais būdais įgytą didaktinę kompetenciją.

III (patyrusiojo) lygmuo apibūdina dar aukštesnę didaktinės kompetencijos brandą *(veikia savarankiškai, konsultuoja kolegas, suvokia ir reflektuoja savo ir kitų kolegų pedagoginę veiklą – dėstomo dalyko, programos ir / ar viso fakulteto; inicijuoja pokyčius).*

Šio lygmens dėstytojas ne tik taiko, bet ir kuria inovatyvias studijų praktikas, inicijuoja pokyčius ir prisideda prie aukštosios mokyklos akademinės kultūros stiprinimo. Patyrusiojo lygmens dėstytojai

veikia instituciniu ir nacionaliniu lygmeniu: moko ir konsultuoja kolegas, gali būti pradedančiųjų dėstytojų mentoriais[1], rengia ir pristato inovatyvias didaktines priemones, dalyvauja didaktikos tyrimuose ir prisideda prie studijų politikos formavimo. Aukštosios mokyklos sudaro sąlygas siekti šio lygmens, skatindamos lyderystę ir tyrimais grįstą praktiką.

IV (eksperto) lygmuo apibūdina dėstytoją, demonstruojantį aukščiausią autonomiškumo, sąmoningumo lygį bei veiklos aprėptį *(veikia savarankiškai, konsultuoja savo aukštosios mokyklos ir kitų aukštųjų mokyklų kolegas, suvokia ir reflektuoja savo ir kitų kolegų pedagoginę veiklą dėstomo dalyko, programos, fakulteto, aukštosios mokyklos, šalies lygiu; inicijuoja pokyčius nacionaliniu ir / ar tarptautiniu mastu)*.

Šio lygmens dėstytojas prisideda prie studijų krypčių formavimo, institucinių sprendimų, inicijuoja ir įgyvendina sisteminius pokyčius, telkia akademines bendruomenes, daro įtaką studijų politikai ir reprezentuoja instituciją nacionaliniu bei tarptautiniu mastu. Ketvirtojo lygmens dėstytojai kuria ilgalaikes strategijas, stiprina mokymosi kultūrą ir užtikrina tvarią didaktikos plėtrą. Aukštosios mokyklos sudaro sąlygas šiam lygmeniui, skatindamos strateginę lyderystę, partnerystes ir tarptautiškumą.

Didaktinės kompetencijos pasiekimo lygmenys ir jų raiškos kriterijai, apimantys visas pagrindines dėstytojo didaktinės veiklos dimensijas bei atspindintys skirtingą pedagoginės veiklos autonomiškumo (savarankiškumo), sąmoningumo ir reflektyvumo bei veiklos aprėpties raišką, pateikiami 1 priede. Ši didaktinės kompetencijos struktūra sudaro galimybę nuosekliai vertinti dėstytojo profesinį tobulėjimą, atsižvelgiant į studijų turinio projektavimą, mokymo(si) proceso planavimą, organizavimą, valdymą, individualizavimą, vertinimą ir profesinę refleksiją. Pavyzdiniai lygmenų aprašai atspindi tobulėjimą nuo pradedančiojo iki eksperto ir parodo, kaip didaktinė kompetencija stiprėja, gilėja ir įgauna platesnį poveikį studijų procesui bei institucinei praktikai.

Rekomenduojama, kad dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimas, vertinimas ir pripažinimas būtų organizuojami nuosekliai, išskiriant skirtingus kompetencijų lygmenis ir apibrėžiant jų turinį. Tokia sistema leistų apibrėžti dėstytojo didaktinės kompetencijos tobulėjimo etapus ir užtikrinti jų sąsają su akademine karjera.

Pradedančiojo (I) lygmens dėstytojų didaktinė kompetencija vertinama dalyko lygmeniu, nustatant, ar dėstytojas turi pagrindines žinias, gebėjimus ir nuostatas, būtinas studijų procesui organizuoti ir įgyvendinti. Pradedančiojo **I lygmuo** apima dėstytojus, neturinčius didaktinės patirties ir tik pradedančius akademinę veiklą, pavyzdžiui, dirbančius aukštojoje mokykloje iki dvejų metų. Aukštoji mokykla savarankiškai nustato, per kiek laiko dėstytojas turėtų pasiekti pradedančiojo lygmenį (šiame dokumente pateikiamas tik iliustratyvus pavyzdys, paremtas 4 lygmenų aprašu). Aukštoji mokykla įvertina dėstytojo turimą didaktinę kompetenciją. Tais atvejais, kai nustatoma, kad dėstytojai neturi pakankamai didaktinės kompetencijos, jie galėtų dalyvauti įvadiniuose didaktinės kompetencijos tobulinimo mokymuose. Šiems mokymams rekomenduojama skirti 40–60 akademinių valandų kontaktinio darbo ir 80–120 akademinių valandų savarankiško mokymosi, apimančio įvairiopą praktikavimąsi, pavyzdžiui, praktinį metodų taikymą, profesinės veiklos aplanko rengimą, refleksiją ir konsultacijas su institucijoje už didaktinės kompetencijos tobulinimą atsakingais darbuotojais. Šiems mokymams pabaigti galėtų būti skiriamas 1–2 metų laikotarpis.

Dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimas grindžiamas įrodymais, tokiais kaip mokymų baigimo pažymėjimai, taip pat atliekamas institucinis ekspertinis vertinimas, kuriame dalyvauja atitinkamą kompetenciją turintys specialistai.

Dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimas vykdomas kiekvienoje atskiroje aukštojoje mokykloje. **Pažengusiojo (II lygmuo)** apima dėstytojus, jau įsitraukusius į akademinę veiklą, turinčius daugiau nei dvejų metų darbo patirtį (tikslius terminus kiekviena aukštoji mokykla nustato savarankiškai) ir yra orientuotas į bazinės didaktinės kompetencijos įtvirtinimą. Tokie dėstytojai gali

[1] Mentoriumi gali tapti ir pažengusiojo (II) lygmens dėstytojas – konkretų reikalavimą nustato pati AM.

dalyvauti atitinkamuose didaktinės kompetencijos tobulinimo mokymuose arba pateikti įrodymus apie įgytą didaktinę kompetenciją.

Tokiais atvejais didaktinės kompetencijos vertinimas galėtų būti grindžiamas ne tik mokymų baigimo pažymėjimais, bet ir profesinės veiklos aplanku, atspindinčiu dėstytojo didaktinę praktiką ir jos refleksiją. Didaktinės kompetencijos vertinimą atlieka aukštosios mokyklos ekspertai.

Sėkmingai įvykdžius nustatytus reikalavimus, aukštoji mokykla patvirtina, kad dėstytojas yra įgijęs pažengusiojo lygmeniui reikalingą didaktinę kompetenciją. Pripažinimas vykdomas kiekvienoje atskiroje aukštojoje mokykloje. **Patyrusiojo (III lygmuo)** lygmens dėstytojų didaktinė kompetencija plėtojama orientuojantis į gilesnį didaktinės kompetencijos suvokimą bei taikymą konkrečiame instituciniame ir dalykiniame kontekste. Šiame etape aukštoji mokykla nustato kompetencijų tobulinimo apimtį, būdus ir kryptis, atsižvelgdama į savo strateginius tikslus, vykdomų studijų programų specifiką ir dėstytojų profesinės veiklos pobūdį. Dėstytojai gilina dalyko didaktikos žinias ir institucijos studijų organizavimo principus, aktyviai dalyvauja dalijimosi patirtimi veiklose, studijų programų kūrime ir tobulinime, taip pat įsitraukia į mentorystės procesus.

Didaktinės kompetencijos vertinimas galėtų būti grindžiamas profesinės veiklos aplanku ir refleksija, atskleidžiančiais dėstytojo didaktinės veiklos kokybę, jos raidą ir poveikį studijų procesui. Vertinimui turėtų būti pateikiami įrodymai, pagrindžiantys dalyvavimą kompetencijų tobulinimo mokymuose / programose, studijų programų kūrime, mentorystės veiklose ir kituose su didaktine kompetencija susijusiuose procesuose. Vertinimą turėtų atlikti atitinkamą kompetenciją turintys aukštojo mokslo ekspertai.

Kompetencijų pripažinimas turėtų būti vykdomas instituciniu lygmeniu, patvirtinant dėstytojo pasiekimus patyrusiojo lygmens reikalavimų kontekste.

Eksperto (IV lygmuo) didaktinė kompetencija siejama su nacionaliniu ir tarptautiniu kontekstu bei dėstymo veiklos lyderyste. Dėstytojas prisideda prie studijų programų kūrimo / projektavimo, inovacijų kūrimo, kolegų profesinio tobulinimo ir aukštosios mokyklos studijų kokybės plėtros.

Didaktinės kompetencijos vertinimas grindžiamas profesinės veiklos įrodymais ir atliekamas institucinio ekspertinio vertinimo būdu, dalyvaujant kompetentingiems aukštosios mokyklos ekspertams ar atsakingiems darbuotojams.

5. AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO, VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO FORMOS IR METODIKA

5.1. AM dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimas

AM dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimas yra skatinamas, palaikomas ir rekomenduojamas visiems dėstytojams, aiškiai reglamentuotas kiekvienoje aukštojoje mokykloje. Didaktinės kompetencijos tobulinimą rekomenduojama įskaičiuoti į dėstytojų darbo krūvį. Pradedantys akademinę karjerą dėstytojai per aukštosios mokyklos nustatytą laiką įgyja pradedančiojo lygmens didaktinę kompetenciją, suteikiančią teisę ir galimybę toliau ją plėtoti profesinėje veikloje. Pradedančiojo lygmens didaktinė kompetencija apima gebėjimą projektuoti studijų turinį, organizuoti mokymosi procesą, taikyti moksliškai pagrįstas metodikas ir vertinti studentų pažangą. Aukštosios mokyklos pasirinkimu, pradedančiajam dėstytojui rekomenduojama skirti mentorių – patyrusį dėstytoją.

Didaktinės kompetencijos tobulinimo organizavimas ir vykdymas aukštosiose mokyklose turi būti grindžiamas edukologiniais tyrimais ir gerosiomis praktikomis, užtikrinant moksliškai pagrįstą studijų kokybės tobulinimą. Šiame procese svarbi tyrimų rezultatų sklaida, praktikos santraukų rengimas ir dalijimasis patirtimi akademinėje bendruomenėje. EBPO rekomendacijose pabrėžiama būtinybė stiprinti edukologinių tyrimų vykdymą ir jų taikymą aukštojo mokslo kontekste.

Pagrindinės aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo kryptys

Kiekviena aukštoji mokykla, nusistatydama didaktinės kompetencijos tobulinimo kryptis, jas grindžia:

- moksliniu pagrįstumu, t. y. kas aktualizuojama moksliniais tyrimais;
- visuomeniniais poreikiais, t. y. kas aktualizuojama tarptautiniuose ir / ar nacionaliniuose dokumentuose;
- akademinės bendruomenės ir kiekvieno jos nario poreikiais, t. y. kas aktualu kiekvienai aukštajai mokyklai, atsižvelgiant į jos specifiką, strateginius veiklos tikslus ir į tai, kas aktualu jos dėstytojams bei studentams.

Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo formos ir metodai

Galimos įvairios didaktinės kompetencijos tobulinimo formos (formalūs ir neformalūs mokymai, seminarai, projektinė veikla, tinklaveika, paskaitos, savišvieta ir kt.) ir metodai (savirefleksijos, kolegialus grįžtamojo ryšio ir kt.). Kiekviena aukštoji mokykla renkasi jai pačiai priimtiniausius metodus ir formas, įvertindama jų:

- prieinamumą, t. y. galimą tikslinės grupės aprėptį, kainą ir pan.;
- įtrauktį, t. y. galimybę dalyvauti visiems, nepaisant individualių poreikių ir galimybių;
- veiksmingumą, t. y. poveikį aukštosios mokyklos strateginiams veiklos tikslams, studijų kokybei, dėstytojų profesinei praktikai, studentų mokymuisi;
- tvarumą, t. y. ilgai išliekančius rezultatus ir jų tęstinumą.

5.2. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos (įsi)vertinimas

Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimas yra grindžiamas:

- dėstytojų įsivertinimu;
- studentų grįžtamuoju ryšiu;
- kolegų grįžtamuoju ryšiu;
- aukštosios mokyklos nustatytų formalių rodiklių pasiekimo rezultatais ir kt.

Atestacijos metu aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinė kompetencija turėtų būti vertinama kaip lygiavertė dėstytojo veiklos dalis, proporcingai derinama su mokslo (meno), projektinėmis ir kitomis veiklomis.

Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos įsivertinimas vyksta nuosekliai ir reguliariai dėstytojui:

- analizuojant studentų grįžtamąjį ryšį;
- renkant ir analizuojant kolegų ir aukštosios mokyklos už didaktinės kompetencijos tobulinimą atsakingų asmenų grįžtamąjį ryšį;
- reflektuojant profesinę praktiką ir projektuojant tobulėjimo kryptis bei būdus.

Sukaupti didaktinės kompetencijos įrodymai (aplanko, refleksijos žurnalo ar kt. būdais) pateikiami ir aptariami kasmetinių pokalbių su vadovais bei atestacijos metu. Siekiant užtikrinti išsamų ir patikimą didaktinės kompetencijos vertinimą, Gairėse rekomenduojama kiekvienai aukštajai mokyklai apsibrėžti ir taikyti įvairias įrodymų formas, leidžiančias visapusiškai atskleisti dėstytojo didaktinę veiklą ir jos poveikį.

Galimi didaktinių pasiekimų įrodymai grupuojami į keturias pagrindines sritis:

- **Įsivertinimas (savirefleksija).** Įsivertinimo metu pateikiamas reflektyvus dėstytojo veiklos aprašas, kuriame atskleidžiama jo taikoma didaktinė prieiga, jos kaita laikui bėgant, pasirinkimų pagrindimas ir poveikis studentų mokymuisi.
- **Studentų mokymosi pasiekimų rodikliai.** Apima tiek netiesioginius, tiek tiesioginius įrodymus. Netiesioginiai rodikliai apima duomenis, susijusius su mokymosi rezultatais (pvz., studijų pasiekimų rodikliai, studentų ir absolventų atsiliepimai), o tiesioginiai rodikliai leidžia vertinti studentų įgytas žinias, gebėjimus ir nuostatas bei jų pokytį laikui bėgant arba lyginant su nustatytais kriterijais.
- **Dėstymo veikla.** Pristatoma dėstytojo veikla studijų srityje, atskleidžiant jos pobūdį, apimtį, įvairovę, taip pat specializacijos ar ekspertinės veiklos sritis.
- **Kolegialus vertinimas ir pripažinimas.** Pateikiami kolegų vertinimai. Vertinamas dėstytojo poveikis studijų procesui institucijoje, indėlis į platesnę akademinę bendruomenę bei pripažinimas, pavyzdžiui, apdovanojimai ar kitos įvertinimo formos.

Skirtingų tipų įrodymus rekomenduojama derinti tarpusavyje, siekiant užtikrinti vertinimo objektyvumą, patikimumą ir visapusiškumą.

2 priede pateikiama dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulėjimo įrodymų pavyzdžių suvestinė lentelė, apimanti keturis profesinės brandos lygmenis – pradedančiojo, pažengusiojo, patyrusiojo ir eksperto. Lentelė pateikia sisteminį paveikslą, kaip dėstytojo kompetencijos atsiskleidžia per įsivertinimą, profesinę veiklą, studentų mokymosi rezultatų įrodymus bei kolegų vertinimą ir pripažinimą. Toks būdas padeda nuosekliai dokumentuoti ir vertinti dėstytojų profesinį augimą, užtikrinant studijų kokybę ir skatinant įrodymais grįstą mokymo ir mokymosi kultūrą.

5.3. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimas

Didaktinės kompetencijos pripažinimas yra integrali dėstytojų akademinės karjeros dalis ir siejamas su jų akademinės veiklos kokybe, nuolatiniu profesiniu tobulėjimu bei indėliu į studijų kokybės gerinimą.

Aukštosios mokyklos nustato aiškias sąsajas tarp didaktinės kompetencijos lygių ir dėstytojų akademinės karjeros, integruodamos šiuos pasiekimus į atestacijos, pareigybių užėmimo ir profesinės pažangos procesus. Taip siekiama užtikrinti, kad dėstymo veikla būtų lygiavertiškai pripažįstama kartu su mokslo (meno) veikla. Šiam tikslui įgyvendinti atnaujinami atestacijos ir konkursų nuostatai, apibrėžiami didaktinės kompetencijos lygių reikalavimai skirtingoms pareigybėms, dėstymo veiklos pasiekimai sistemingai įtraukiami į vertinimo procesus, taip pat numatomos finansinės ir nefinansinės paskatos, skatinančios dėstytojų profesinį augimą ir dėstymo veiklos kokybę.

Dėstytojų akademinės karjeros principai gali būti detalizuojami teisės aktuose ir kituose nacionaliniuose dokumentuose, kuriuose apibrėžiami pagrindiniai akademinės karjeros etapai,

kvalifikaciniai reikalavimai ir bendrieji principai, užtikrinantys skaidrumą ir nuoseklumą nacionaliniu mastu. Aukštosios mokyklos, išlaikydamos institucinę autonomiją, detalizuoja ir praktikoje įgyvendina šį modelį, pritaikydamos jį savo veiklos specifikai, strateginiams tikslams ir akademinės bendruomenės poreikiams.

Kiekvienai aukštajai mokyklai rekomenduojama parengti aukštosios mokyklos dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimo procedūrą (-as). Ši tvarka turėtų būti grindžiama objektyviais kriterijais, aiškiai apibrėžtais vertinimo principais ir užtikrinti lygias galimybes visiems dėstytojams.

Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimo būdai gali apimti:

- dėstymo veiklos pripažinimą akademinės veiklos vertinimo, atestacijos ir karjeros planavimo procesuose;
- finansines paskatas (priedus, premijas, projektinį finansavimą ir kt.);
- institucines padėkas ir apdovanojimus už dėstymo veiklos pasiekimus;
- formalų kompetencijų patvirtinimą (sertifikatus, pažymėjimus ar kvalifikacijos lygio suteikimą ir kt.);
- galimybes dalyvauti nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, mokymuose ar stažuotėse ir kt.

Didaktinės kompetencijos pripažinimas turėtų būti grindžiamas įvairiapusiais įrodymais, tokiais kaip dėstytojo profesinės veiklos aplankas, studentų, kolegų ir aukštosios mokyklos už didaktinės kompetencijos tobulinimą atsakingų asmenų grįžtamasis ryšys, refleksinė analizė ir kt.

Įgytos pradedančiojo ir kitų lygmenų dėstytojo kompetencijos, pateikus tai įrodančius dokumentus, gali būti pripažįstamos kitose aukštosiose mokyklose pagal tarpinstitucinius susitarimus, atsižvelgiant į aukštųjų mokyklų kompetencijų modelius ir pripažinimo tvarkas.

5.4. Galimos aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo priemonės ir aukštųjų mokyklų vidinės sistemos kūrimo metodika

Šis skyrius[2] detalizuoja 5.1–5.3 skyriuose aprašytų didaktinės kompetencijos tobulinimo, (įsi)vertinimo ir pripažinimo procesų įgyvendinimą ir pateikia pavyzdinę metodiką, kuria remdamasi kiekviena aukštoji mokykla gali sukurti, įdiegti ir tobulinti savitą vidinę didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą. Metodika yra rekomendacinio pobūdžio, ji nenustato privalomų reikalavimų ir nėra skirta naudoti kaip išorinio vertinimo kriterijų rinkinys. Sprendimus dėl konkrečių didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formų, apimčių, terminų ir tvarkų kiekviena aukštoji mokykla priima savarankiškai, atsižvelgdama į savo institucijos veiklos profilį, dydį, studijų sritis, turimą patirtį, išteklius, infrastruktūrą, strateginius tikslus ir kitas dedamąsias.

Siekiant užtikrinti, kad didaktinės kompetencijos pripažinimas būtų ne tik deklaratyvus, bet ir praktiškai įgyvendinamas, aukštosioms mokykloms rekomenduojama pasirinkti vieną ar kelis pripažinimo formatus, tačiau visais atvejais rekomenduojama laikytis bendrų metodikos principų, išdėstytų šiame skyriuje, kad pripažinimas išliktų skaidrus, palyginamas ir bendru aukštųjų mokyklų sutarimu galėtų būti tarpusavyje pripažįstamas.

5.4.1. Metodikos paskirtis, statusas ir taikymo principai

Didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistema veikia darniai tik tada, kai visos trys jos dalys – tobulinimas, vertinimas ir pripažinimas – yra susietos tiek tarpusavyje, tiek su aukštosios mokyklos strateginiais tikslais. Ankstesniuose skyriuose (5.1–5.3) aprašytos šių procesų formos ir metodai, o šioje dalyje jie sujungiami į vieną nuoseklią sistemą ir pateikiama metodika, kaip tokią sistemą kurti. Metodika skirta aukštosioms mokykloms, kurios pradeda kurti savo sistemą, ir toms,

[2] 5.4 skyriuje pateikiamos formos ir jų pavyzdžiai nėra skirti 5.1–5.3 skyriuose aprašytam turiniui papildyti, bet naudojami kaip praktinė priemonė aukštosioms mokykloms pasirenkant ir derinant institucijai tinkamus sprendimus.

kurios jau turi įgyvendintus atskirus sistemos elementus ir siekia juos susieti į vientisą dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą.

Metodika ir visos joje pateikiamos formos, lygmenys, terminai bei pavyzdžiai yra rekomendaciniai. Kiekviena aukštoji mokykla, išlaikydama institucinę autonomiją, pati nustato didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo tvarką, pasiekimų lygmenis ir jų pripažinimo kriterijus.

Įgyvendinus šioje metodikoje aprašytus žingsnius, aukštojoje mokykloje rekomenduojama turėti aiškiai apibrėžtą vidinę dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą, apimančią didaktinės kompetencijos sampratą ir struktūrą, pasiekimų lygmenis, taikomus tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formatus, atsakomybių paskirstymą, vertinimo ir sprendimų priėmimo procedūras, kompetencijos įrodymų kaupimo principus bei sistemos stebėsenos ir tobulinimo mechanizmus.

Metodika siūloma kaip universali struktūra, nurodanti, į kokius klausimus reikia atsakyti ir kokius sprendimus priimti kuriant dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą. Metodika grindžiama tais pačiais vertybiniais principais, kuriais remiasi dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo Gairės.

Sistemos sudėtingumas, administracinė našta ir taikomi vertinimo mechanizmai turi atitikti aukštosios mokyklos dydį, profilį, turimus išteklius ir pasirinktą sistemos brandos lygį.

5.4.2. Aukštosios mokyklos vidinės dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo etapai

Aukštojoje mokykloje vidinę dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą rekomenduojama kurti vadovaujantis nuolatinio kokybės užtikrinimo ciklo principais, apimančiais planavimą, sistemos kūrimą ir diegimą, veikimo stebėseną bei nuolatinį tobulinimą. Toliau pristatomas dešimties žingsnių procesas, susistemintas pagal šiuos keturis kokybės užtikrinimo ciklo etapus. Atsižvelgdama į savo institucinį kontekstą, poreikius ir sistemos brandos lygį, aukštoji mokykla gali atskirus žingsnius integruoti, keisti jų įgyvendinimo seką arba kartoti, siekdama užtikrinti sistemos veiksmingumą ir nuolatinį tobulinimą.

A dalis. Planavimas

1 žingsnis. Poreikio ir institucinio konteksto analizė. Aukštoji mokykla atlieka esamos situacijos analizę, siekdama įvertinti dėstytojų didaktinės kompetencijos būklę, institucijoje sukauptą patirtį didaktinės kompetencijos tobulinimo, mentorystės, vertinimo ir pripažinimo srityse, taip pat nustatyti dėstytojų, studijų programų ir studentų poreikius. Analizė grindžiama kokybiniais ir kiekybiniais duomenimis, įskaitant studentų ir kolegų grįžtamąjį ryšį, studijų kokybės rodiklius, dėstytojų apklausų rezultatus bei kitus institucijoje prieinamus duomenų šaltinius.

2 žingsnis. Sistemos tikslų, aprėpties ir sąsajų su aukštosios mokyklos strateginiais dokumentais nustatymas. Aukštoji mokykla apibrėžia dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos paskirtį, tikslus ir taikymo apimtį, nustatydama, ar sistema skirta visiems dėstytojams, ar konkrečioms jų grupėms. Siekiant užtikrinti sistemos tvarumą ir nuoseklų įgyvendinimą, jos tikslai ir priemonės integruojami į institucijos strateginius, veiklos ir studijų kokybės užtikrinimo dokumentus.

3 žingsnis. Didaktinės kompetencijos sampratos, struktūros ir pasiekimų lygmenų apibrėžimas. Aukštoji mokykla, atsižvelgdama į savo veiklos specifiką ir strateginius prioritetus, parengia arba adaptuoja šiose Gairėse pateiktą didaktinės kompetencijos struktūrą, apimančią žinias, gebėjimus ir vertybines nuostatas. Esant poreikiui, institucija nustato didaktinės kompetencijos pasiekimų lygmenis ir jų vertinimo kriterijus. Šių Gairių 1 priede pateikiami pasiekimų lygmenys yra rekomendacinio pobūdžio – jų skaičių, pavadinimus ir kriterijus savarankiškai nustato aukštoji mokykla, atsižvelgdama į savo institucinį kontekstą ir poreikius.

B dalis. Sistemos kūrimas ir diegimas

4 žingsnis. Didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formų pasirinkimas. Aukštoji mokykla, atsižvelgdama į savo strateginius tikslus, institucinius išteklius ir dėstytojų poreikius, pasirenka didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formas bei nustato jų sąsajas su didaktinės kompetencijos pasiekimų lygmenimis. Rekomenduojama taikyti tarpusavyje derančių priemonių visumą, užtikrinančią nuoseklų dėstytojų profesinį augimą – nuo kompetencijos tobulinimo iki jos įvertinimo ir formaliojo pripažinimo.

Parenkant konkrečius didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formatus, aukštajai mokyklai rekomenduojama atsakyti į šiuos pagrindinius klausimus:

- Kokiam didaktinės kompetencijos pasiekimų lygmeniui taikoma pasirinkta priemonė? Priemonė turėtų atitikti siekiamą kompetencijos augimo etapą ir nustatytus pasiekimų kriterijus.
- Kokie kompetencijos įrodymai bus kaupiami, dokumentuojami ir vertinami? Aukštoji mokykla nustato, kokie įrodymai geriausiai atskleidžia dėstytojo profesinį augimą ir pasirinkto kompetencijos lygmens pasiekimą.
- Kas ir kokiu būdu atliks kompetencijos vertinimą? Aukštoji mokykla apibrėžia atsakingus asmenis ar kolegialius subjektus, užtikrinančius vertinimo objektyvumą, skaidrumą ir nuoseklumą.
- Kokia pripažinimo forma bus suteikiama pasiekus nustatytą didaktinės kompetencijos lygmenį? Aukštoji mokykla nustato, kaip įvertinti pasiekimai bus formalizuojami ir siejami su profesinio augimo bei akademinės karjeros galimybėmis.

Šiose Gairėse pateikiamas galimų formų sąrašas yra rekomendacinio pobūdžio. Aukštoji mokykla gali pasirinkti vieną ar kelias formas, jas derinti tarpusavyje arba taikyti kitus, institucijos poreikius atitinkančius sprendimus.

Didaktinės kompetencijos tobulinimo formos gali apimti formaliuosius ir neformaliuosius mokymus, seminarus, praktinius užsiėmimus, metodines konsultacijas, mentorystę, kolegialų mokymąsi, projektinę veiklą, dalyvavimą profesiniuose tinkluose, stažuotes, dėstymo vizitus, savišvietą, refleksyvią profesinę praktiką ir kt.

Didaktinės kompetencijos vertinimo ir įsivertinimo formos (žr. 2 ir 3 lent.) gali apimti profesinės veiklos aplanką (portfolio), savirefleksiją, studentų grįžtamąjį ryšį, kolegialų dėstymo stebėjimą ir grįžtamąjį ryšį bei institucinį ekspertinį vertinimą. Aukštoji mokykla nustato šių formų taikymo tvarką, apimtį ir periodiškumą, atsižvelgdama į veiklos specifiką.

2 lentelė. Didaktinės kompetencijos tobulinimo formų pavyzdžiai

Forma	**Apibūdinimas ir taikymo galimybės**
Formalieji mokymai ir kvalifikacijos tobulinimo programos	Struktūruotos mokymosi veiklos, skirtos sistemingai plėtoti didaktines žinias, gebėjimus ir profesines nuostatas. Gali būti vykdomos AM arba kitų pripažintų institucijų.
Neformalūs mokymai, seminarai ir praktinės dirbtuvės	Trumpesnės trukmės veiklos, orientuotos į konkrečius mokymo metodus, vertinimo strategijas, skaitmeninių priemonių taikymą ar kitus aktualius didaktinius poreikius.
Metodinės konsultacijos	Individuali arba grupinė ekspertinė pagalba dėstytojams, sprendžiant konkrečius studijų proceso organizavimo, mokymo ar vertinimo klausimus.
Mentorystė	Sisteminga patyrusio dėstytojo pagalba mažesnę patirtį turinčiam kolegai. Gali būti taikoma pradedančiųjų dėstytojų adaptacijai ir profesiniam augimui.
Kolegialus mokymasis ir praktikų bendruomenės	Bendradarbiavimu grindžiamos veiklos, kai dėstytojai dalijasi patirtimi, analizuoja mokymo praktiką ir kartu kuria studijų kokybės gerinimo sprendimus.
Kolegialus dėstymo stebėjimas ir refleksija	Dėstytojų tarpusavio mokymasis stebint mokymo veiklas, aptariant taikomus metodus ir teikiant konstruktyvų grįžtamąjį ryšį.
Projektinė veikla ir profesiniai tinklai	Dalyvavimas nacionaliniuose ir tarptautiniuose projektuose, akademiniuose tinkluose ir bendrose iniciatyvose, sudarančiose galimybes perimti naujas pedagogines praktikas.
Stažuotės ir dėstymo vizitai	Profesinės patirties plėtojimas kitose aukštosiose mokyklose ar organizacijose Lietuvoje ir užsienyje.
Savišvieta ir refleksyvi praktika	Savarankiškas profesinis tobulėjimas, mokslinės ir metodinės literatūros analizė, mokymo patirties reflektavimas ir dokumentavimas.

Studijų rezultatų ir kokybės rodiklių analizė	Studentų pasiekimų, studijų kokybės rodiklių ir kitų duomenų analizė, siekiant įvertinti dėstymo poveikį mokymuisi.

Didaktinės kompetencijos vertinimo formos pasirenkamos atsižvelgiant į siekiamą kompetencijos lygmenį, vertinimo tikslą ir institucijoje nustatytą pripažinimo tvarką. Vertinimo procesui rekomenduojama taikyti kelių šaltinių įrodymus, derinant dėstytojo savirefleksiją, studentų grįžtamąjį ryšį, kolegialų vertinimą ir institucinio ekspertinio vertinimo rezultatus.

3 lentelė. Didaktinės kompetencijos įsivertinimo formų pavyzdžiai

Forma	**Apibūdinimas ir taikymo galimybės**
Profesinės veiklos aplankas (portfolio)	Sistemingai kaupiami didaktinės veiklos, profesinio tobulėjimo ir studentų mokymosi poveikio įrodymai.
Savirefleksija ir įsivertinimas	Dėstytojas analizuoja savo mokymo praktiką, pasiektus rezultatus, stiprybes ir tobulintinas sritis.
Studentų grįžtamasis ryšys	Naudojami studentų vertinimai ir kiti duomenys apie mokymosi proceso kokybę ir poveikį.
Kolegialus dėstymo stebėjimas	Kolegų atliekamas mokymo veiklos stebėjimas, aptarimas ir konstruktyvus grįžtamasis ryšys.
Institucinis ekspertinis vertinimas	Kolegialios grupės arba komisijos atliekamas pateiktų įrodymų vertinimas pagal AM nustatytus kriterijus.

Didaktinės kompetencijos pripažinimo formos (žr. 4 lent.) gali apimti formalų ir neformalų kompetencijos pripažinimą. Formaliojo pripažinimo priemonės gali būti sertifikavimas, mikrokreditų kaupimas, skaitmeniniai pasiekimų ženkleliai, didaktinės kompetencijos lygmens suteikimas arba kompetencijos pripažinimo integravimas į akademinės karjeros, atestacijos ir skatinimo sistemas. Neformalus pripažinimas gali būti įgyvendinamas viešai įvertinant dėstytojų pasiekimus, skiriant padėkas, apdovanojimus ar sudarant papildomas profesinio tobulėjimo galimybes.

4 lentelė. Didaktinės kompetencijos pripažinimo formos pavyzdžiai

Forma	**Apibūdinimas ir taikymo galimybės**
Neformalus pripažinimas	Viešas dėstytojo pasiekimų įvertinimas, padėkos, apdovanojimai ar kitos profesinio pripažinimo priemonės.
Sertifikavimas	Oficialus dokumentas, patvirtinantis, kad dėstytojas atitinka nustatytus didaktinės kompetencijos kriterijus ir pasiekė konkretų kompetencijos lygmenį.
Mikrokreditų kaupimas	Atskirų profesinio tobulėjimo veiklų fiksavimas pagal nustatytą kreditų ar valandų sistemą, leidžiantis kaupti kompetencijos įrodymus.
Skaitmeniniai pasiekimų ženkleliai (angl. *digital badges*)	Skaitmeninis atskirų kompetencijų, mokymosi pasiekimų ar profesinio tobulėjimo veiklų patvirtinimas.
Didaktinės kompetencijos lygmens suteikimas	Formalus kompetencijos lygmens pripažinimas pagal AM nustatytą kompetencijų sistemą.
Integravimas į akademinės karjeros procesus	Didaktinės kompetencijos rezultatų įtraukimas į atestaciją, pareigybių reikalavimus, karjeros planavimą ar konkursines procedūras.
Skatinimo priemonės	Finansinės arba nefinansinės paskatos už didaktinės kompetencijos plėtojimą ir pripažintus pasiekimus.

Didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo procesą rekomenduojama grįsti nuoseklia sąsaja:

Kompetencijos tobulinimas → Kompetencijos įrodymai → Vertinimas → Pripažinimas → Tolimesnis profesinis augimas

Tokia seka padeda užtikrinti, kad kompetencijos pripažinimas būtų grindžiamas ne vien dalyvavimu tobulinimo veiklose, bet ir realiais profesinės veiklos pokyčių ir poveikio studentų mokymuisi įrodymais.

5 žingsnis. Vaidmenų, atsakomybių ir organizacinio modelio nustatymas. Aukštoji mokykla nustato didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos valdymo modelį, paskirsto atsakomybes ir apibrėžia sprendimų priėmimo tvarką. Institucija paskiria už sistemos

koordinavimą atsakingus padalinius ar asmenis, nustato, kas organizuoja profesinio tobulėjimo veiklas, kas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą ir kas priima sprendimus dėl didaktinės kompetencijos pripažinimo. Organizacinis modelis pasirenkamas atsižvelgiant į institucijos dydį, struktūrą ir turimus išteklius.

6 žingsnis. Įrodymų sistemos ir vertinimo tvarkos parengimas. Aukštoji mokykla nustato, kokie didaktinės kompetencijos įrodymai pateikiami vertinti, kokiais kriterijais jie vertinami, kokia yra vertinimo procedūra ir sprendimų priėmimo tvarka. Vertinimo sistema grindžiama aiškiais, skaidriais ir iš anksto paskelbtais kriterijais, užtikrinančiais objektyvų, nuoseklų ir įrodymais grįstą didaktinės kompetencijos vertinimą. Vertinimo ir pripažinimo tvarka įtvirtinama aukštosios mokyklos vidaus dokumentuose.

Rengdama didaktinės kompetencijos įrodymų sistemą, aukštoji mokykla gali vadovautis šių Gairių 2 priede pateikta rekomendacine dėstytojų didaktinės kompetencijos įrodymų suvestine. 2 priede pateikta suvestinė gali būti naudojama kaip orientacinė priemonė planuojant, kokie įrodymai galėtų atskleisti dėstytojo didaktinės kompetencijos augimą skirtinguose profesinės brandos lygmenyse. Aukštoji mokykla, atsižvelgdama į savo veiklos specifiką, gali papildyti, keisti ar detalizuoti pateiktus įrodymų pavyzdžius, nustatydama savo vertinimo kriterijus ir procedūras.

7 žingsnis. Sistemos įteisinimas, integravimas į akademinės karjeros procesus ir išteklių užtikrinimas. Aukštoji mokykla integruoja didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą į vidaus kokybės užtikrinimo, akademinės karjeros ir personalo valdymo procesus. Atsižvelgdama į savo galimybes, institucija sieja didaktinės kompetencijos pripažinimą su dėstytojų atestacija, pareigybių reikalavimais, karjeros galimybėmis ir skatinimo priemonėmis. Sistemos įgyvendinimui numatomi reikalingi žmogiškieji, finansiniai ir organizaciniai ištekliai, prireikus pasitelkiant projektinį ar kitus finansavimo šaltinius.

8 žingsnis. Sistemos komunikacija ir akademinės bendruomenės įtraukimas. Aukštoji mokykla užtikrina skaidrią ir nuoseklią komunikaciją apie didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą. Informacija apie sistemos tikslus, taikomas formas, vertinimo kriterijus, procedūras ir priimamus sprendimus viešai skelbiama institucijos informacijos sklaidos priemonėse. Į sistemos kūrimo, diegimo ir tobulinimo procesus rekomenduojama aktyviai įtraukti akademinę bendruomenę, sudarant sąlygas teikti pasiūlymus ir dalyvauti periodiniame sistemos vertinime.

C dalis. Veikimo stebėsena

9 žingsnis. Sistemos veikimo stebėsena ir poveikio vertinimas. Aukštoji mokykla vykdo nuolatinę didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos stebėseną, siekdama įvertinti jos veiksmingumą, taikomų priemonių tinkamumą ir poveikį studijų kokybei. Stebėsenos metu renkami ir analizuojami duomenys apie dėstytojų dalyvavimą sistemos veiklose, kompetencijos pripažinimo rezultatus, taikomų formatų veiksmingumą, akademinės bendruomenės grįžtamąjį ryšį ir kitus institucijos nustatytus rodiklius.

Remdamasi stebėsenos rezultatais, aukštoji mokykla vertina, ar sistema padeda pasiekti nustatytus tikslus, identifikuoja galimas rizikas ir numato jų valdymo priemones. Stebėsenos rezultatai naudojami priimant sprendimus dėl sistemos tobulinimo ir tolesnės plėtros.

D dalis. Tobulinimas

10 žingsnis. Sistemos peržiūra ir nuolatinis tobulinimas. Aukštoji mokykla, vadovaudamasi stebėsenos rezultatais, akademinės bendruomenės grįžtamuoju ryšiu ir kintančiais studijų bei profesinės veiklos poreikiais, periodiškai peržiūri didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos veikimą.

Peržiūros metu vertinamas taikomų formatų tinkamumas, vertinimo kriterijų aiškumas, administracinė našta, sistemos prieinamumas ir sąsajos su institucijos strateginiais tikslais. Prireikus atnaujinami sistemos aprašai, vertinimo kriterijai, organizacinės procedūros ir kitos įgyvendinimo priemonės.

Taip užtikrinama, kad sistema išliktų dinamiška, prisitaikanti prie institucijos ir akademinės bendruomenės poreikių ir būtų integrali vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemos dalis.

Įgyvendinusi metodikos žingsnius, aukštoji mokykla turėtų turėti aiškiai apibrėžtą didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą, apimančią kompetencijos modelį, taikomus formatus, vertinimo kriterijus, atsakomybes, dokumentavimo ir stebėsenos procedūras.

5.4.3. Sistemos parinkimas pagal aukštosios mokyklos profilį ir jos brandos vertinimas

Dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistema turi būti pritaikoma prie konkrečios aukštosios mokyklos veiklos pobūdžio, dydžio, organizacinės struktūros, studijų sričių specifikos ir turimų išteklių. Vieno universalaus sistemos modelio taikymas nėra tikslingas, todėl kiekviena aukštoji mokykla, vadovaudamasi šiose Gairėse nustatytais principais, pasirenka jai tinkamiausią sprendimą.

Toliau pateikiamos orientacinės rekomendacijos, padedančios aukštajai mokyklai pasirinkti proporcingas ir tvarias sistemos įgyvendinimo priemones.

5 lentelė. Orientacinės rekomendacijos pagal aukštosios mokyklos profilį

Aukštosios mokyklos profilis / situacija	**Galimi sprendimai ir rekomenduojamos priemonės**	**Pagrindiniai aspektai, į kuriuos rekomenduojama atsižvelgti**
Nedidelė aukštoji mokykla arba aukštoji mokykla, turinti ribotus išteklius	Paprastesnės ir lengviau administruojamos priemonės, pavyzdžiui, mikrokreditų kaupimas, skaitmeniniai pasiekimų ženkleliai, atsakomybės priskyrimas esamam padaliniui, atsakingam asmeniui arba kolegialiai grupei	Siekti proporcingumo, išnaudoti turimus institucinius išteklius, vengti perteklinių procedūrų ir sudėtingų administracinių mechanizmų
Didelė aukštoji mokykla arba universitetas, turintis specializuotus didaktinės kompetencijos plėtros padalinius	Platesnis tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formų derinys, pavyzdžiui, sistemingos mokymų programos, mentorystė, sertifikavimas, kompetencijos lygmenų suteikimas, sąsajos su akademine karjera	Užtikrinti sistemos integraciją į personalo valdymo, studijų kokybės užtikrinimo ir akademinės karjeros procesus
Specializuota aukštoji mokykla, pavyzdžiui, meno, technologijų ar kitų sričių	Studijų srities specifiką atitinkantys vertinimo būdai, lankstus profesinės patirties pripažinimas, alternatyvūs kompetencijos įrodymo būdai	Atsižvelgti į skirtingų disciplinų mokymo praktikų įvairovę ir neleisti vienam vertinimo modeliui riboti specifinių sričių dėstytojų kompetencijos atskleidimo
Aukštoji mokykla, aktyviai įtraukianti praktikus ir išorės ekspertus į studijų procesą	Lankstesni kompetencijos pripažinimo keliai, orientuoti į profesinę patirtį, praktinę ekspertizę ir taikomąją veiklą	Užtikrinti, kad anksčiau įgyta profesinė patirtis būtų tinkamai įvertinta, kartu išlaikant aiškius didaktinės kompetencijos kriterijus

Sistemos kūrimas ir diegimas yra tęstinis procesas. Siekdama įvertinti savo pažangą ir nustatyti tolesnio tobulinimo kryptis, aukštoji mokykla gali periodiškai atlikti savo sistemos brandos įsivertinimą. Brandos vertinimas nėra išorinis vertinimas ar atitikties tikrinimo procedūra. Tai savianalizės priemonė, padedanti aukštajai mokyklai nustatyti esamą sistemos išvystymo lygį ir planuoti tolesnius veiksmus.

6 lentelė. Dėstytojų didaktinės kompetencijos sistemos brandos lygiai (savianalizės priemonė)

Brandos lygmuo	**Pagrindiniai požymiai**	**Rekomenduojamos tolesnio vystymo kryptys**
Pradinio lygmens	Didaktinės kompetencijos tobulinimo veiklos vykdomos pavieniui, nėra vientisos sistemos, aiškiai nustatytų atsakomybių ar vertinimo tvarkos	Atlikti poreikio analizę, apibrėžti sistemos tikslus, paskirti atsakingus subjektus ir nustatyti pagrindinius sistemos elementus
Besivystanti	Vykdomos atskiros dėstytojų tobulinimo veiklos, taikomi kai kurie vertinimo būdai, tačiau kompetencijos pripažinimo sistema nėra nuosekliai apibrėžta	Sisteminti taikomas formas, nustatyti vertinimo kriterijus, parengti kompetencijos vertinimo ir pripažinimo tvarką

Brandi	Veikia susieta didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistema, apibrėžtos procedūros ir atsakomybės, sistemingai taikomi įvairių tipų kompetencijos įrodymai (įsivertinimas, studentų mokymosi rezultatai, dėstymo veiklos analizė, kolegialus vertinimas).	Stiprinti sistemos sąsajas su akademine karjera, vykdyti poveikio stebėseną ir tobulinti taikomas priemones
Pažangi	Sistema integruota į institucijos strateginius procesus, vykdoma sisteminė stebėsena, plėtojamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir dalijimasis gerąja praktika	Toliau tobulinti sistemą, plėtoti tarpusavio pripažinimo mechanizmus, stiprinti inovatyvias didaktinės kompetencijos plėtros formas

5.4.4. Sistemos kūrimo kontrolinis klausimynas

Šis klausimynas skirtas aukštajai mokyklai savarankiškai įsivertinti, ar pagrindiniai dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo bei diegimo etapai yra įgyvendinti. Klausimynas nėra skirtas išoriniam vertinimui ar atitikčiai nustatyti – tai vidinės refleksijos ir sistemos tobulinimo priemonė.

Aukštoji mokykla gali įsivertinti:

- Ar atlikta dėstytojų didaktinės kompetencijos būklės, poreikių ir institucinio konteksto analizė?
- Ar apibrėžti sistemos tikslai, taikymo apimtis ir sąsajos su aukštosios mokyklos strateginiais bei veiklos dokumentais?
- Ar nustatyta didaktinės kompetencijos struktūra ir, jei pasirinkta, ar apibrėžti kompetencijos pasiekimų lygmenys bei jų kriterijai?
- Ar pasirinktos didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo formos ir nustatytos jų sąsajos su kompetencijos lygmenimis?
- Ar aiškiai paskirstytos atsakomybės už sistemos organizavimą, vertinimą ir sprendimų priėmimą?
- Ar nustatyti didaktinei kompetencijai vertinti reikalingi įrodymai, jų vertinimo kriterijai ir sprendimų priėmimo procedūros?
- Ar parengta ir patvirtinta didaktinės kompetencijos vertinimo bei pripažinimo tvarka?
- Ar sistema susieta su akademinės karjeros, atestacijos ir (ar) skatinimo procesais?
- Ar numatyti sistemai įgyvendinti reikalingi žmogiškieji, organizaciniai ir finansiniai ištekliai?
- Ar informacija apie sistemos tikslus, formas, kriterijus ir procedūras aiškiai komunikuojama dėstytojams?
- Ar numatyta sistemos veikimo stebėsena, rezultatų analizė ir poveikio vertinimas?
- Ar nustatyta periodinė sistemos peržiūros ir tobulinimo tvarka?
- Ar taikomi sprendimai yra proporcingi aukštosios mokyklos dydžiui, profiliui ir turimiems ištekliams?
- Ar nustatyta, kaip vertinami sistemos rezultatai ir jos poveikis dėstytojų profesiniam augimui bei studijų kokybei?

Atsakymai į šiuos klausimus padeda aukštajai mokyklai įvertinti sistemos išbaigtumą, nustatyti tobulintinas sritis ir planuoti tolesnį didaktinės kompetencijos plėtros sistemos vystymą. Visi sprendimai priimami išlaikant institucinę autonomiją, proporcingumą ir rekomendacinį šios metodikos pobūdį.

6. DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO, VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO SISTEMŲ KŪRIMO IR ĮGYVENDINIMO PRIELAIDOS

Dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimas reikalauja sisteminio požiūrio, apimančio nacionalinio lygmens strateginį reguliavimą, aukštosios mokyklos lyderystę bei atsakomybę už praktinį įgyvendinimą aukštosios mokyklos pasirinktu ir jai priimtinu būdu bei nuolatinę stebėseną. Šiame skyriuje pristatomos didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos nacionaliniu ir instituciniu lygmenimis kūrimo bei įgyvendinimo prielaidos. Sisteminį požiūrį į didaktinės kompetencijos tobulinimą sudaro kelios tarpusavyje susijusios atsakomybių sritys: lyderystė, koordinavimas, stebėsena, reguliavimas, kompetencijų tobulinimas, jų vertinimas ir pripažinimas, finansavimas, rodiklių nustatymas bei rizikų valdymas (žr. 3, 4, 5 priedus).

Lyderystės srityje ypatingas vaidmuo tenka aukštosioms mokykloms bendradarbiaujant su valstybinėmis institucijomis, kurios kartu formuoja dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos politiką, užtikrina kokybę, telkia akademinę bendruomenę ir palaiko nuoseklų sistemos veikimą. Akcentuojama kiekvienos aukštosios mokyklos autonomija ir atsakomybė kuriant ir plėtojant vidines dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemas.

Nacionalinis lygmuo

Nacionaliniu lygmeniu formuojama strateginė ir teisinė aplinka, kurioje aukštosios mokyklos kuria ir plėtoja dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemas. Nacionalinio lygmens institucijos – ŠMSM, SKVC, LURK, LKDK ir kiti dalyviai – tiesiogiai nevykdo tiesioginio dėstytojų kompetencijų tobulinimo funkcijos, tačiau nustato bendras kryptis, principus ir kokybės lūkesčius, formuoja sąlygas, kuriomis ši veikla instituciniu lygmeniu tampa nuosekli, pamatuojama ir tvariai finansuojama.

3 priedo lentelėje pateikiamos susistemintos pagrindinės nacionalinio lygmens atsakomybių sritys, siūlomi Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo papildymai. Kiekvienai sričiai nurodoma, kokio tikslo siekiama ir kokiomis konkrečiomis priemonėmis šis tikslas pasiekiamas.

Institucinis lygmuo

Kiekviena aukštoji mokykla, vadovaudamasi nacionalinėmis gairėmis ir atsižvelgdama į savo profilį, dydį bei strateginius prioritetus, yra atsakinga už vidinės didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimą ir įgyvendinimą, įskaitant vidinių tvarkų rengimą, reikalavimų nustatymą, tobulinimo veiklų organizavimą ir šių kompetencijų integravimą į akademinės karjeros sistemas. Instituciniu lygmeniu pagrindinė atsakomybė už sistemos koordinavimą tenka didaktikos centrui arba kitam už šią sritį atsakingam padaliniui ar asmeniui[3], kuris koordinuoja sistemos veikimą institucijos viduje.

Instituciniai didaktikos centrai gali teikti mokymo, ekspertines, išteklių naudojimo ir kitas su dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veiklomis susijusias paslaugas aukštosioms mokykloms, neturinčioms didaktikos centrų. Paslaugų teikimas vyksta institucijų sutarimu.

[3] Didaktikos centras ar konsorciumas yra tik vienas iš galimų, neįpareigojančių įgyvendinimo variantų, o AM gali laisvai rinktis kitas, savo dydžiui ir galimybėms tinkamas organizacines formas (pvz., paskirtas atsakingas asmuo, esamam padaliniui priskirta funkcija ir kt.).

4 priede pateiktoje lentelėje apibrėžiamos pagrindinės institucijų atsakomybių sritys ir rekomenduojami veiksmai kiekvienoje iš jų, siekiant užtikrinti nuoseklų, veiksmingą ir efektyvų sistemos įgyvendinimą.

Siekdamos institucinio bendradarbiavimo, aukštosios mokyklos gali jungtis į konsorciumus. Aukštųjų mokyklų konsorciumai gali būti grindžiami tarpinstitucinio bendradarbiavimo logika, kai aukštosios mokyklos, išlaikydamos institucinę autonomiją, susitaria dėl bendrų didaktinės kompetencijos tobulinimo principų, dalijasi ištekliais ir patirtimi ir kartu formuoja bendrą didaktinės kompetencijos tobulinimo pagrindą nacionaliniu mastu, pagal poreikį teikia ekspertines paslaugas didaktikos kompetencijų vertinimo ir pripažinimo klausimais. Konsorciumas atlieka koordinavimo, metodinės paramos ir gerosios praktikos sklaidos funkciją.

5 priede pateikiama lentelė atskleidžia konsorciumų veikimo logiką, atskiriant konsorciumo ir aukštųjų mokyklų atsakomybių sritis.

7. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Pagrindiniai didaktinės kompetencijos sistemų kūrimo aukštosiose mokyklose principai – autonomija, didaktinės kompetencijos integravimas į akademinės karjeros sistemą ir tvarus finansavimas. Aukštosios mokyklos sistemos sėkmė priklauso nuo kelių esminių įgyvendinimo sąlygų:

- Pirma, būtinas politinis įsipareigojimas nacionaliniu lygmeniu: teisinis pagrindas, tvaraus finansavimo mechanizmai ir stebėsenos sistemos veikimas.
- Antra, reikalingas aukštųjų mokyklų lyderystės ir kultūrinis pokytis: didaktinės kompetencijos tobulinimas turi būti suvokiamas ne kaip papildoma administracinė pareiga, o kaip neatsiejama akademinio profesionalumo dalis, vertinama ir pripažįstama lygiavertiškai su mokslo (meno) veiklos pasiekimais.
- Trečia, sistema turi būti grindžiama pasitikėjimu ir vidine dėstytojų motyvacija, aiškiais pripažinimo mechanizmais, kolegialaus grįžtamojo ryšio kultūra ir realiu ryšiu tarp didaktinės kompetencijos tobulinimo ir karjeros galimybių.

Įvertinus LURK, LKDK ir aukštųjų mokyklų pateiktas pastabas ir pasiūlymus, 6 priede pateikiamas Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių projektas.

Siekiant dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių įgyvendinimo, 7 priede pateikiamas Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių įgyvendinimo priemonių planas.

1 PRIEDAS. Pavyzdiniai didaktinės kompetencijos pasiekimo lygmenys ir kriterijai

	Studijų turinio projektavimo ir modeliavimo sritis	**Mokymo(si) proceso planavimo ir metodinės įvairovės sritis**	**Mokymo(si) proceso organizavimo, paramos ir sąveikos sritis**	**Mokymo(si) proceso valdymo ir tobulinimo sritis**	**Mokymo(si) individualizavimas, diferencijavimas, personalizavimas ir įtraukiojo ugdymo sritis**	**Vertinimo ir (įsi)vertinimo sritis**	**Profesinės refleksijos ir nuolatinio tobulėjimo sritis**
Lygmuo	**Kompetencijos raiška**						
Pradedančiojo lygmuo *(mokosi, veikia padedamas kolegų, mentorių, mokosi suvokti ir reflektuoti savo pedagoginę veiklą, veikimo laukas – studentų auditorija)*	Projektuoja studijų turinį remdamasis pateiktomis gairėmis; geba formuluoti dėstomo dalyko mokymosi rezultatus su pagalba; laikosi bazinių programos struktūros reikalavimų.	Pasirenka bazinius mokymo(si) metodus; planuoja procesą pagal standartines schemas; dirbdamas su studentais auditorijoje taiko technologijas.	Užtikrina bazinę mokymosi aplinką; teikia grįžtamąjį ryšį; palaiko studentų įsitraukimą.	Stebi mokymo(si) procesą ir reaguoja tik į akivaizdžius sunkumus. Koreguoja veiklas epizodiškai, kai problema jau įvykusi. Remiasi baziniu grįžtamuoju studentų ryšiu, bet dar nesistemina duomenų. Priima sprendimus tik auditorinės veiklos metu.	Atpažįsta studentų skirtumus (gebėjimų, mokymosi stilių, poreikių). Koreguoja mokymo(si) procesą tik esant aiškiems sunkumams. Taiko bazines paramos formas (papildomas paaiškinimas, lėtesnis tempas). Dar netaiko sistemingo diferencijavimo ar personalizavimo.	Taiko bazinius vertinimo metodus (testus, atsiskaitymus, užduotis). Vertinimą supranta kaip rezultatų patikrinimą. Teikia grįžtamąjį ryšį epizodiškai, dažniausiai tik po atsiskaitymų. Dar netaiko formuojamojo įsi(vertinimo) sistemingai. Remiasi institucijos pateiktais kriterijais, bet jų neadaptuoja.	Reflektuoja; remiasi kolegų ir studentų grįžtamuoju ryšiu; tobulina savo kompetencijas pagal institucijos siūlomas galimybes.

Pažengusiojo lygmuo *(veikia savarankiškai, suvokia ir reflektuoja savo pedagoginę veiklą bei ją koreguoja, veikimo laukas – studentų auditorija)*	Savarankiškai projektuoja dalyko / modulio turinį, logiškai sieja mokymosi rezultatus, turinį ir vertinimą; geba adaptuoti turinį pagal studentų poreikius.	Tikslingai derina įvairius metodus, priemones ir įvairias technologijas; planuoja procesą, orientuodamasis į studentų mokymosi rezultatus.	Kuria aktyvią, įtraukią mokymosi aplinką; nuosekliai teikia konstruktyvų grįžtamąjį ryšį; skatina savivaldų mokymąsi.	Stebi mokymo(si) procesą ir reaguoja tik į akivaizdžius sunkumus. Koreguoja veiklas epizodiškai, kai problema jau įvykusi. Remiasi baziniu grįžtamuoju studentų ryšiu, bet dar nesistemina duomenų. Priima sprendimus tik auditorinės veiklos metu. .	Sistemingai taiko diferencijavimo, individualizavimo ir personalizavimo strategijas. Iš anksto planuoja skirtingo sudėtingumo užduotis, alternatyvius mokymosi būdus. Kuria įtraukią mokymosi aplinką, pritaikydamas turinį ir procesą studentų poreikiams. Taiko universalaus dizaino mokymuisi (angl. UDL) principus. Stebi, kaip diferencijavimas veikia studentų pažangą.	Derina diagnostinį, formuojamąjį ir apibendrinamąjį vertinimą. Teikia reguliarų, konstruktyvų, į veiksmą orientuotą grįžtamąjį ryšį. Skatina studentų (įsi)vertinimą, pateikia aiškius kriterijus. Naudoja įsi(vertinimo) duomenis mokymui(si) tobulinti savo modulyje. Aiškiai paaiškina įsi(vertinimo) kriterijus ir lūkesčius.	Sistemingai reflektuoja savo praktiką; remiasi studentų ir kolegų grįžtamuoju ryšiu; kryptingai tobulina kompetencijas ir mokymo praktiką.

Patyrusiojo lygmuo *(veikia savarankiškai, konsultuoja kolegas, suvokia ir reflektuoja savo ir kitų kolegų pedagoginę veiklą dėstomo dalyko, programos ir / ar viso fakulteto mastu; inicijuoja pokyčius)*	Kuria inovatyvų, naujausiomis metodologijomis grįstą studijų turinį; dalijasi su kolegomis gerąja praktika; inicijuoja programų tobulinimą ir diegia pažangias projektavimo praktikas.	Kuria metodologiškai pažangius, įrodymais grįstus mokymo(si) modelius; diegia inovacijas; dalijasi su kolegomis savo pasiekimais ir pažangia praktika.	Organizuoja ir strategiškai vadovauja mokymosi procesui; taiko pažangias paramos formas; kuria bendradarbiavimo kultūrą ir mentorystės praktikas.	Analizuoja mokymo(si) duomenis platesniame kontekste (programos, kurso, kolegų). Koreguoja procesą ir siūlo kitiems koreguoti. Dalinasi savo pedagogine praktika su kitais (mokymai, mentorystė, metodinės priemonės). Dalyvauja kolegialioje analizėje, teikia rekomendacijas. Prisideda prie studijų kokybės gerinimo institucijos viduje. Atpažįsta sistemines problemas ir inicijuoja jų sprendimą programos lygmeniu.	Sistemingai taiko diferencijavimo, individualizavimo ir personalizavimo strategijas programos ar kurso mastu. Konsultuoja, moko kolegas diferencijavimo ir įtraukiojo ugdymo taikymo, kuria metodines priemones. Padeda kurti įtraukią mokymosi aplinką visame aukštosios mokyklos padalinyje. Atpažįsta sistemines kliūtis (pvz., vertinimo, turinio, prieinamumo) ir inicijuoja jų sprendimą. Prisideda prie institucinių gairių ar rekomendacijų rengimo.	Derina įvairias (įsi)vertinimo formas ir metodus programos ar kurso mastu. Konsultuoja kolegas dėl (įsi)vertinimo strategijų taikymo. Skatina studentų ir kolegų (įsi)vertinimą, padeda kurti (įsi)vertinimo kultūrą. Naudoja (įsi)vertinimo duomenis studijų kokybei gerinti institucijos viduje. Inicijuoja (įsi)vertinimo proceso korekcijas, identifikuoja sisteminius trūkumus.	Refleksiją taiko kaip nuolatinį profesinės veiklos tobulinimo įrankį; inicijuoja sisteminius pokyčius; dalijasi patirtimi.

Ekspertas ***(****veikia savarankiškai, konsultuoja savo aukštosios mokyklos ir kitų aukštųjų mokyklų kolegas, suvokia ir reflektuoja savo ir kitų kolegų pedagoginę veiklą dėstomo dalyko, programos, fakulteto, aukštosios mokyklos, šalies lygiu; inicijuoja pokyčius nacionaliniu ir / ar tarptautiniu mastu)*	Daro poveikį studijų turinio projektavimo praktikai nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis: publikuoja dalyko didaktinius tyrimus, rengia sektoriaus rekomendacijas, vadovauja tarpinstituciniams ir tarptautiniams (pvz., „Erasmus+“, „Nordplus“ ir kt.) studijų turinio atnaujinimo projektams.	Atlieka didaktinius tyrimus ir publikuoja rezultatus, kurie daro įtaką mokymo(si) metodikos raidai nacionaliniu ir / ar tarptautiniu mastu; vadovauja metodinių inovacijų tinklams, konsorciumams ir (ar) tarptautiniams didaktikos projektams.	Daro sisteminį poveikį mokymo(si) organizavimo ir paramos praktikai nacionaliniu / tarptautiniu mastu; inicijuoja ir vadovauja tarpinstituciniams mentorystės, kolegialios paramos ar akademinio bendradarbiavimo tinklams.	Naudoja duomenimis grįstus sprendimus instituciniu lygmeniu. Inicijuoja procesų tobulinimą sisteminiu mastu (studijų politika, kokybės užtikrinimas, programų valdymas). Dalijasi gerąja praktika nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Formuoja strategines kryptis, o ne tik jas įgyvendina. Kuria metodikas, modelius, rekomendacijas ir pan.	Integruoja įtraukiojo ugdymo principus į visą studijų procesą instituciniu mastu. Kuria ir / ar tobulina diferencijavimo, personalizavimo ir įtraukiojo ugdymo strategijas. Dalijasi gerąja praktika nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Inicijuoja sisteminius pokyčius (pvz., prieinamumo politiką, studijų dizaino standartus). Veda mokymus, konsultuoja institucijas, kuria metodikas ir modelius. Formuoja kryptį, kaip institucija ar sektorius supranta įtrauktį ir diferencijavimą.	Kuria pažangias (įsi)vertinimo strategijas ir modelius instituciniu mastu. Inicijuoja (įsi)vertinimo kultūros stiprinimą institucijoje ar sektoriuje. Dalijasi gerąja praktika nacionaliniu ir tarptautiniu mastu. Konsultuoja institucijas, rengia metodikas, rekomendacijas ir pan. Naudoja (įsi)vertinimo duomenis strateginiams sprendimams ir sisteminiams pokyčiams.	Demonstruoja aukščiausią meistriškumą didaktikos srities profesinio tobulėjimo diskurse nacionaliniu / tarptautiniu mastu; publikuoja didaktinius tyrimus recenzuojamuose leidiniuose; veda kitus kaip pripažintas didaktikos ekspertas.

2 PRIEDAS. Dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulėjimo įrodymų suvestinė

Lygmuo	Įsivertinimas	Profesinė veikla	Studentų mokymosi rezultatų įrodymai	Kolegų vertinimas ir pripažinimas
Pradedančiojo lygmuo	Reflektuoja savo mokymo metodus ir procesą; identifikuoja stipriąsias puses ir tobulintinas sritis; kaupia profesinio tobulėjimo aplanką.	● Dėstomų dalykų / modulių aprašai (studentų skaičius, mokymo metodai, vertinimo metodai); ● studentų konsultavimo įrodymai; ● dalyvavimas įvadinėse dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo programose ar mokymuose; ● mokymo(si) medžiagos pavyzdžiai; ● profesinio tobulėjimo aplanko kūrimas.	● Studentų apklausų rezultatai dalyko / modulio lygmeniu; ● neformalus studentų grįžtamasis ryšys (pvz., atsiliepimai, komentarai ir pan.); ● egzaminų / vertinimo rezultatai (dalyko / modulio lygmeniu), lyginant su kitomis studentų grupėmis.	● Kolegialus grįžtamasis ryšys; ● mentoriaus rekomendaciniai laiškai ir vertinimas; ● studentų atsiliepimai.

Pažengusiojo lygmuo	Reflektuoja asmeninę mokymo filosofiją ir jos raidą; apibūdina, kaip įrodymais grįsti metodai prisideda prie studentų mokymosi kokybės ir bendros akademinės kultūros stiprinimo.	**Visos pradedančiojo lygmens veiklos ir papildomai:** ● mentorystės ir / ar tarpusavio konsultavimosi veiklos; ● dalyvavimas inovacijų ir / ar plėtros programose; ● narystė instituciniuose švietimo komitetuose / darbo grupėse; ● išorinio egzaminuotojo ar eksperto funkcijų vykdymas; ● dalyvavimas su didaktika susijusiose konferencijose institucijoje ir / ar už jos ribų; ● aktyvus mokymo(si) veiklos tyrimo (angl. *Action Research*) metodų taikymas dėstymo praktikoje.	**Visi pradedančiojo lygmens rodikliai ir papildomai:** ● absolventų retrospektyvus veiklos vertinimas; ● darbdavių ir socialinių partnerių organizacijų vertinimai (dalyko / modulio lygmeniu); ● studentų pasiekimai / apdovanojimai, susiję su konkrečiu dalyku ar programa; ● studentų mokymosi ir refleksijos dienoraščiai; ● studentų savarankiškai vertinami mokymosi pasiekimai (dalyko / modulio lygmeniu).	**Visi pradedančiojo lygmens rodikliai ir papildomai:** ● kolegų ir mentorių, atsiliepimai; ● plačiai naudojamos e. mokymosi medžiagos ar mokymo priemonių autorystė; ● pristatymai švietimo konferencijose; ● instituciniai ar nacionaliniai mokymo (dėstymo) apdovanojimai / prizai.

Lygmuo	Įsivertinimas	Profesinė veikla	Studentų mokymosi rezultatų įrodymai	Kolegų vertinimas ir pripažinimas
Patyrusiojo lygmuo	Reflektuoja savo lyderystę mokymo ir mokymosi srityje instituciniame, nacionaliniame ir tarptautiniame kontekste; apibūdina, kaip jo veikla formuoja įtraukią, kokybe ir inovacijomis grįstą studijų kultūrą.	**Visos pažengusiojo lygio veiklos ir papildomai:** ● dalyvavimas švietimo reformose; ● narystė nacionaliniuose švietimo komitetuose / darbo grupėse; ● lyderystė kuriant strategines institucijos studijų programas ir / ar politiką; ● studijų inovacijų kūrimas ir įgyvendinimas; ● vadovavimas kokybės užtikrinimo ar akreditacijos procesams; ● ekspertinis konsultavimas institucijoje; ● dalyvavimas ir / ar vadovavimas tarptautinėms programoms ir projektams (pvz., Erasmus+, Nordplus, Europos universitetų aljansai ir kt.); ● dalyvavimas valstybinėse konsultacinėse ir / ar ekspertinėse komisijose; ● kviestinis pranešėjas nacionaliniuose ir / ar tarptautiniuose renginiuose.	**Visi pažengusiojo lygio rodikliai ir papildomai:** ● darbdavių ir socialinių partnerių vertinimai programos ar institucijos lygmeniu; ● studentų savirefleksija apie mokymosi pasiekimus programos ar institucijos lygmeniu; ● institucinės studentų patirties ir pasitenkinimo studijomis apklausos.	**Visi pažengusiojo lygio rodikliai ir papildomai:** ● vyresniųjų institucijos vadovų rekomendacijos; ● leidiniai, citavimo indeksai ir gautas finansavimas moksliniams tyrimams mokymo ir mokymosi / edukologijos srityje; ● ataskaitų, atvejų tyrimų ar poveikio vertinimų iš socialinių partnerių institucijų publikavimas; ● nacionalinės ir tarptautinės žiniasklaidos dėmesys; ● instituciniai apdovanojimai ir prizai.
Ekspertas	Reflektuoja savo strateginį poveikį aukštojo mokslo didaktikos sektoriui nacionaliniu ir / ar tarptautiniu lygmeniu; apibūdina savo lyderystės vaidmenį formuojant didaktikos praktikos standartus, rengiant kitus didaktikos lyderius ir prisidedant prie sektoriaus politikos.	**Visos patyrusiojo lygio veiklos ir papildomai:** ● vadovavimas tarptautinėms didaktikos programoms ir projektams (pvz., Erasmus+, Nordplus, Europos universitetų aljansai ir pan.); ● dalyvavimas valstybinėse konsultacinėse ir / ar	**Visos patyrusiojo lygio veiklos ir papildomai:** ● poveikis studentų mokymosi rezultatams už savo institucijos ribų (per plačiai taikomas metodologijas, publikuotas priemones, rekomendacijas).	**Visos patyrusiojo lygio veiklos ir papildomai:** ● publikacijos recenzuojamuose tarptautiniuose leidiniuose su citavimo indeksu; ● gautas nacionalinis ar tarptautinis finansavimas didaktikos tyrimams;

Lygmuo	Įsivertinimas	Profesinė veikla	Studentų mokymosi rezultatų įrodymai	Kolegų vertinimas ir pripažinimas
		ekspertinėse komisijose (pvz., SKVC, ŠMSM darbo grupės ir pan.) ● ekspertinis kitų institucijų ir šalių aukštojo mokslo konsultavimas (išorinis ekspertas, vertintojas); ● vadovavimas tarptautinėms didaktikos tyrimų grupėms ar konsorciumams; ● dalyvavimas rengiant nacionalinės ar tarptautinės didaktikos politikos rekomendacijas.		● nacionaliniai ir tarptautiniai apdovanojimai ir prizai; ● kvietimai į redakcines kolegijas, ekspertų tarybas tarptautinėse didaktikos organizacijose.

Pastaba: *Kiekviename aukštesniame lygmenyje yra visi žemesnio lygmens įrodymai ir papildomos šį lygmenį atitinkančios veiklos. Lentelė parengta pagal Career Framework for University Teaching (2023) pavyzdį ir gali būti taikoma Lietuvos aukštojo mokslo kontekste.*

3 PRIEDAS. Nacionalinio lygmens atsakomybių sritys

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
Reguliavimas	Užtikrina didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos teisinį ir strateginį pagrindą, sistemos nuoseklumą, aiškumą ir tvarumą.	ŠMSM – per dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gaires, priemonių planą. Siekiant įgyvendinti EBPO rekomendacijas, siūloma į Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymą įtraukti šias nuostatas: Papildyti **4 straipsnį** įtraukiant šias sąvokas: ○ **Didaktinė kompetencija** – tai integruota didaktinių žinių, praktinių gebėjimų ir vertybinių nuostatų visuma, leidžianti dėstytojui kryptingai projektuoti mokymo(si) turinį, veiksmingai organizuoti ir įgyvendinti studijų procesą, taikyti moksliškai pagrįstas metodologijas, vertinti studentų pažangą, pasiekimus ir studijų tikslų įgyvendinimą bei, remiantis (įsi)vertinimo ir refleksijos rezultatais, nuolat tobulinti dėstymo praktiką ir studijų kokybę. ○ **Didaktinės kompetencijos tobulinimas** – tai procesas, apimantis AM dėstytojų didaktinių žinių, praktinių gebėjimų ir vertybinių nuostatų plėtojimą bei atnaujinimą, siekiant jų veiksmingo taikymo profesinėje veikloje. ○ **Didaktinės kompetencijos įsivertinimas** – tai procesas, apimantis AM dėstytojų nuostatą ir gebėjimą nuolat analizuoti, apmąstyti ir daryti išvadas, siekiant profesinio augimo. ○ **Didaktinės kompetencijos vertinimas** – tai aukštosios mokyklos nustatyta tvarka vykdomas procesas, kurio metu vertinamos dėstytojo didaktinės žinios, gebėjimai ir nuostatos, reikalingi mokymo(si) turiniui projektuoti, organizuoti ir įgyvendinti studijų procesą, taikyti moksliškai pagrįstus mokymo metodus, vertinti studentų pažangą ir pasiekimus bei tobulinti dėstymo praktiką. ○ **Didaktinės kompetencijos pripažinimas** – tai procesas, kurio metu aukštosios mokyklos nustatyta tvarka įvertinama ir formaliai pripažįstama dėstytojo didaktinė kompetencija.

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
		Papildyti **47 straipsnio 1 dalį** ir ją išdėstyti taip: o Kiekviena mokslo ir studijų institucija privalo turėti vidinę pačios mokslo ir studijų institucijos patvirtintą veiklos kokybės užtikrinimo sistemą, numatyti veikimo būdus ir priemones, užtikrinančias jos teikiamo išsilavinimo, **mokslinių tyrimų ir dėstymo kokybę**. Papildyti **65 straipsnį 10 dalimi** ir ją išdėstyti taip: 10. Aukštojo mokslo institucijose turi veikti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistema. Dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimas, vertinimas ir pripažinimas aukštojoje mokykloje turi būti siejamas su dėstytojo karjera. Papildyti **75 straipsnio 1 dalį 2 punktu** ir jį išdėstyti taip: 1. Valstybinėms mokslo ir studijų institucijoms valstybės biudžeto bazinio finansavimo lėšos skiriamos: 1) moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, meno veiklai plėtoti; **2) dėstytojų, tyrėjų ir menininkų kompetencijų tobulinimui, vertinimui ir pripažinimui.**
Kompetencijų tobulinimas	Rekomenduoja vertinimo, įsivertinimo ir pripažinimo principus, siekiant nuoseklaus dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulėjimo. Numato galimybę aukštojoje mokykloje pagal poreikį dėstytojų didaktikos kompetencijų lygmenis sieti su **akademine karjera.**	ŠMSM nacionalinėse gairėse apibrėžia aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos struktūrą, nustato kompetencijų lygmenis ir rekomenduoja jų tobulinimo kryptis, metodus.
Kompetencijų vertinimas	Rekomenduoja didaktinės kompetencijos vertinimo principus, taip sudaro prielaidas patikimam, skaidriam, nuosekliam dėstytojų kompetencijų vertinimui.	ŠMSM nacionalinėse gairėse rekomenduoja aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimo principus.
Kompetencijų pripažinimas	Numato galimybę aukštojoje mokykloje pagal poreikį pripažinti dėstytojų didaktines kompetencijas, jas siejant su **dėstytojo akademine karjera.**	ŠMSM nacionalinėse gairėse rekomenduoja aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimo principus. Aukštosios mokyklos gali jungtis į konsorciumus, pagal poreikį nusimatyti minimalius rodiklius, susitarti dėl tarpinstitucinio kompetencijų pripažinimo.

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
Finansavimas	Užtikrina tvarų ir nuoseklų aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos finansavimą.	ŠMSM valstybės biudžeto asignavimus dėstytojų didaktinei kompetencijai tobulinti, vertinti ir pripažinti paskirsto aukštosioms mokykloms proporcingai pagal jų dėstytojų etatų skaičių, fiksuotą spalio 1 d. Švietimo valdymo informacinėje sistemoje, užtikrindama nuoseklų asignavimų didėjimą ir sistemos tvarumą. Skiria papildomas projektines lėšas inovacijų diegimui ir sistemos plėtrai, numatydama galimybę finansuoti jungtines aukštųjų mokyklų veiklas, vykdomas, pavyzdžiui, konsorciumų pagrindu. Dėstytojai gali gauti individualią valstybės paramą studijoms, dėstymo vizitams, mokslinėms stažuotėms bei dalyvavimui tarptautinėse konferencijose; paramą administruoja Švietimo mainų paramos fondas (ŠMPF) ir Lietuvos mokslo taryba (LMT).
Stebėsena	Stebi aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemas.	SKVC per išorinio institucijų veiklos vertinimo mechanizmus sistemingai analizuoja duomenis iš įvairių šaltinių (institucijų veiklos ataskaitos, studijų kokybės vertinimo išvados, studentų apklausos ir kt.) ir teikia sistemos tobulinimo rekomendacijas.
Rizikų valdymas	Identifikuoja ir valdo galimas rizikas, susijusias su sistemos fragmentiškumu, kokybės netolygumu, ribotais institucijų pajėgumais ir išteklių dubliavimu. Pavyzdžiui: ● sistemų fragmentiškumas ir sudėtingas palyginamumas tarp aukštojo mokslo institucijų; ● ne visos aukštosios mokyklos gali turėti pajėgumų kurti visą sistemą; ● dubliuojamos investicijos; ● kokybės netolygumas, todėl skirtingų institucijų programų / sertifikatų vertė gali skirtis.	ŠMSM parengia rizikos valdymo planą, numato prevencines ir korekcines priemones sistemų tvarumui ir efektyvumui užtikrinti.

4 PRIEDAS. Institucijų atsakomybių sritys

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
Tikslas	Aukštosios mokyklos sudaro galimybes akademiniam personalui tobulinti didaktines kompetencijas, užtikrina objektyvų jų vertinimą, pripažįsta dėstymo veiklos pasiekimus akademinės karjeros ir atlygio sistemoje.	Parengia ir patvirtina institucijos lygmens didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos diegimo strategiją; suderina ją su nacionalinėmis gairėmis; integruoja į kokybės užtikrinimo sistemą.
Sistemos kūrimas ir įgyvendinimas	Kuria ir įgyvendina institucines didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemas pagal nacionalines gaires. Adaptuoja kompetencijų modelius pagal institucijos profilį (universitetas, kolegija, studijų kryptys). Užtikrina dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo veiklų kokybę ir prieinamumą. Vykdo kompetencijų vertinimą naudodamos įvairius metodus (studentų grįžtamąjį ryšį, kolegialų vertinimą, refleksiją, aplanką (angl. *portfolio*). Pagal poreikį kuria ir taiko kompetencijų pripažinimo mechanizmus, susijusius su dėstytojų akademine karjera. Vykdo duomenų rinkimą, analizę ir stebėseną, siekdamos tobulinti sistemą.	Kuria ir įgyvendina institucijos didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą; integruoja ją į studijų kokybės ir personalo valdymo sistemas; nustato kvalifikacijos tobulinimo veiklas; užtikrina jų prieinamumą visiems dėstytojams; pagal poreikį susieja pasiekimus su akademine karjera, atlygiu ir atestacija. Parengia reikalingas vidaus tvarkas, procesus, metodikas ir pan. Nusistato siekiamus rodiklius ir terminus, etato dalį, numato išimtis (dėstytojai praktikai, dėstytojai užsieniečiai, kviestiniai dėstytojai, turintys pedagoginį išsilavinimą ir pan.). Užtikrina didaktikos centrų ar atsakingų padalinių kūrimą / plėtojimą, jų veiklų tęstinumą. Vykdo sistemingą duomenų rinkimą, analizę ir naudojimą priimdamos sprendimus, integruodamos studentų grįžtamąjį ryšį, mokymosi analitiką ir kitus rodiklius į didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo procesus.
Valdymas	Koordinuoja didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos integravimą į aukštųjų mokyklų strateginius dokumentus, vidaus tvarkas ir pareiginius nuostatus, nustato aiškius veiklos planus, rodiklius ir atsakomybes bei užtikrina jų nuoseklų įgyvendinimą, vadovaudamosi nacionalinėmis gairėmis ir institucijos prioritetais.	Integruoja sistemą į vidaus tvarkas, procesus ir pan.; nustato aiškius veiklos rodiklius (angl. KPIs); rengia metinius veiklos planus ir ataskaitas; užtikrina atsakomybių paskirstymą ir veiklų kontrolę. Pasirenka ir įgyvendina tinkamiausią didaktinės kompetencijos koordinavimo sistemą, steigdamos ar plėtodamos didaktinės kompetencijos centrą arba priskirdamos šias funkcijas atsakingam

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
		padaliniui ar asmeniui[4]. Planuoja strategiškai ir skiria finansinius ir žmogiškuosius išteklius. Paskirsto atsakomybes tarp padalinių (didaktikos centras, atsakingi asmenys, fakultetai, žmogiškųjų išteklių padalinys); užtikrina veiklų koordinavimą; įdiegia vertinimo ir stebėsenos įrankius; užtikrina veiklų kokybę ir prieinamumą. Apibrėžia dėstytojų darbo krūvio dalį, skirtą didaktinei kompetencijai stiprinti, atsižvelgia į tikslinių dėstytojų grupių specifiką (turimą dėstymo patirtį, užimamas pareigas ir pan.).

[4] Didaktikos centras ar konsorciumas yra tik vienas iš galimų neįpareigojančių įgyvendinimo variantų, o aukštosios mokyklos gali laisvai rinktis kitas, savo dydžiui ir galimybėms tinkamas organizacines formas (pvz., paskirtas atsakingas asmuo, esamam padaliniui priskirta funkcija ir kt.).

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
Kompetencijų tobulinimas	Kuria ir įgyvendina didaktinės kompetencijos tobulinimo programas (pradedančiojo, pažengusiojo, patyrusiojo ir eksperto lygmens). Organizuoja mokymus, seminarus, konsultacijas ir mentorystės veiklas. Skleidžia gerąją praktiką institucijos viduje (renginiai, metodinė medžiaga). Skatina dėstytojus inicijuoti ir įgyvendinti studijų kokybės gerinimo pokyčius, dalintis gerąja praktika, telkia akademinę bendruomenę studijų kokybei tobulinti. Teikia mokymo, ekspertines ir kitas su dėstytojų kompetencijų tobulinimu susijusias paslaugas kitoms institucijoms. Bendradarbiauja per konsorciumus dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, o pagal poreikį ir susitarimus – ir vertinimo bei pripažinimo srityse.	Užtikrina pradinį dėstytojų didaktinį pasirengimą, įtraukdamos didaktinės kompetencijos tobulinimo kursą doktorantams trečiosios pakopos studijų metu. Įtraukia naujus dėstytojus į pradedančiojo dėstytojo didaktinės kompetencijos tobulinimo programas ir nustato minimalų pasirengimo standartą bei terminą jam pasiekti. Organizuoja ir vykdo mentorystės programą pirmaisiais dėstymo metais. Organizuoja, vykdo ir koordinuoja didaktinės kompetencijos tobulinimo veiklas, reikalingas dėstytojams pasiekti ir palaikyti pažengusiojo, patyrusiojo bei eksperto lygmenims. Sudaro lanksčias sąlygas dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimui dėstytojams praktikams, užsieniečiams, kviestiniams dėstytojams. Užtikrina lankstų mokymosi grafiką; organizuoja mišraus (kontaktinis + nuotolinis) formato mokymosi renginius, naudoja skaitmenines mokymosi platformas ir pan. Kaupia ir analizuoja duomenis apie dėstytojų kompetencijų tobulinimą ir jo poveikį studijų kokybei. Konsorciumuose dalyvaujančios aukštosios mokyklos derina bendras veiklos kryptis (įskaitant tyrimus didaktikos srityje), tikslus bei prioritetus. Organizuoja nacionalinio ir (ar) tarptautinio lygmens renginius, skatina patirties mainus ir inovacijų plėtrą, bendradarbiauja su tarptautiniais tinklais.
Kompetencijų vertinimas	Užtikrina didaktinės kompetencijos vertinimo procesų įgyvendinimą, adaptuodamos kompetencijų lygius pagal institucijos specifiką ir taikydamos įvairius vertinimo metodus, įskaitant studentų grįžtamąjį ryšį, kolegialų vertinimą, mentorystę, refleksiją ir dėstytojo aplanko analizę, taip pat sudaro galimybes pripažinti ankstesnį mokymąsi. Pagal susitarimą ir poreikį teikia ekspertines, su dėstytojų kompetencijų vertinimu susijusias paslaugas kitoms institucijoms.	Sukuria ir įgyvendina institucinę vertinimo didaktinės kompetencijos vertinimo sistemą. Taiko kelių šaltinių vertinimą (studentų apklausos, kolegialus vertinimas (angl. *peer review*), mokymosi analitika, aplankas, refleksija). Numato būdus pripažinti ankstesnį mokymąsi. Išduoda pažymėjimus, sertifikatus ir mikrokredencialus arba kita

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
		pasirinkta forma formalizuoja kompetencijų tobulinimo ir vertinimo apskaitą.
Kompetencijų pripažinimas	Kuria ir įgyvendina didaktinės kompetencijos pripažinimo sistemą, numato įvairius motyvavimo ir skatinimo mechanizmus.	Integruoja pasiekimus į dėstytojo darbo krūvį. Susieja su akademine karjera ir atestacija, akademinės karjeros keliu ir didaktine veikla. Taiko kitas motyvavimo priemones, pavyzdžiui, finansines paskatas, geriausių dėstytojų apdovanojimus.
Finansavimas	Skiria pakankamus finansinius išteklius didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veikloms organizuoti ir įgyvendinti. Siekia finansavimo tvarumo, kartu numato projektinį finansavimą kaip papildomą priemonę inovacijoms diegti ir sistemai plėtoti.	Suplanuoja metinį biudžetą didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veikloms įgyvendinti (įskaitant darbuotojų darbo užmokestį, administracines išlaidas, dėstytojų kompetencijų tobulinimo išlaidas, kurias sudaro įvairios mokymosi ir kvalifikacijos tobulinimo formos, kompetencijų pripažinimo išlaidos, vertinimo išlaidos, skaitmeninių įrankių ir technologijų išlaidos, einamosios veiklos išlaidos, mokymosi programų, metodinės medžiagos išlaidos). Dėstytojai gali gauti individualią valstybės paramą studijoms, dėstymo vizitams, mokslinėms stažuotėms ir dalyvavimui tarptautinėse konferencijose; paramą administruoja Švietimo mainų paramos fondas (ŠMPF) ir Lietuvos mokslo taryba (LMT). Investuoja į IT sistemas; naudoja projektinį finansavimą inovacijoms; užtikrina ilgalaikį finansavimo tvarumą. Tvariai finansuoja didaktikos centro ar atsakingo padalinio / darbuotojo veiklas. Konsorciumai siekia papildomo konkursinio finansavimo inovacijoms ir veiklų plėtrai.
Rizikos ir jų valdymas	Identifikuoja ir valdo galimas rizikas. Užtikrina dėstytojų įsitraukimą ir motyvaciją, mažindamos riziką, kad didaktinės kompetencijos tobulinimas bus suvokiamas kaip papildoma administracinė našta, o ne profesinės raidos dalis. Siekia užtikrinti aiškias sąsajas su akademine karjera, mažindamos	Parengia rizikų valdymo planą; didina dėstytojų motyvaciją per vertinimą, pripažinimą ir finansines paskatas; aiškiai susieja didaktinės kompetencijos plėtrą su akademine karjera.

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
	riziką, kad didaktinės kompetencijos tobulinimo rezultatai neturės reikšmingos įtakos dėstytojų profesinei pažangai.	

5 PRIEDAS. Konsorciumų veiklos struktūra pagal pagrindines atsakomybių sritis

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
Tikslas	Plėtoja koordinuotą ir bendradarbiavimu grįstą aukštųjų mokyklų didaktinės kompetencijos tobulinimo sistemą užtikrinant bendrus kokybės standartus, dalijimąsi ištekliais ir tarpinstitucinį suderinamumą. Užtikrina didaktinės lyderystės stiprinimą per tarpinstitucinį bendradarbiavimą, skatinant dėstytojus dalyvauti bendrose iniciatyvose, dalintis patirtimi, kurti inovatyvius sprendimus ir daryti poveikį studijų kokybei ne tik institucijos, bet ir nacionaliniu lygmeniu.	Aukštosios mokyklos susitaria dėl bendrų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo principų, suderina veiklos kryptis ir kuria bendrą kokybės pagrindą, kuris užtikrina sistemos nuoseklumą nacionaliniu mastu. Koordinuoja ir (ar) inicijuoja bendras veiklas, tai sudaro sąlygas dalintis ištekliais, patirtimi ir inovatyviais sprendimais.
Sistemos kūrimas ir įgyvendinimas	Aukštosios mokyklos adaptuoja ir integruoja nacionalines dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gaires į vidinę kokybės užtikrinimo sistemą. Aukštosios mokyklos bendradarbiauja per konsorciumus dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo srityse. Bendradarbiavimas per konsorciumus užtikrina dalinį kompetencijų pripažinimo suderinamumą tarp institucijų. Konsorciumai inicijuoja ir derina bendras veiklos kryptis, principus ir kokybės gaires, skatina tarpinstitucinį bendradarbiavimą, patirties mainus bei, esant poreikiui, teikia metodinę ir ekspertinę pagalbą institucijoms.	Aukštosios mokyklos steigia konsorciumą dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemai įveiklinti ir reglamentuoja jo veiklą (nustatomi konsorciumo tikslai, valdymo organai, sprendimų priėmimo tvarka, nario mokesčio principai, narių teisės ir pareigos, atsakomybių pasiskirstymas, duomenų teikimo, kokybės užtikrinimo ir stebėsenos principai). Koordinuoja didaktinės kompetencijos sistemos tobulinimą, užtikrina aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą ir veiklų suderinamumą, taip pat inicijuoja ir derina bendras veiklos kryptis (įskaitant tyrimus didaktikos srityje), tikslus bei prioritetus. Organizuoja nacionalinio ir (ar) tarptautinio lygmens renginius, skatina patirties mainus ir inovacijų plėtrą, bendradarbiauja su tarptautiniais tinklais, o esant poreikiui, teikia ekspertinę pagalbą institucijoms kuriant ir tobulinant didaktinės kompetencijos tobulinimo programas. Esant poreikiui, analizuoja ir apibendrina aukštųjų mokyklų teikiamus duomenis apie dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimą, vertinimą ir pripažinimą bei teikia sistemos tobulinimo rekomendacijas. Aukštosios mokyklos, dalyvaudamos konsorciume ir išlaikydamos

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
		institucinę autonomiją, organizuoja ir įgyvendina didaktinės kompetencijos tobulinimo veiklas. Rengia ir pritaiko programas pagal savo specifiką, poreikius ir strateginius tikslus, nustato mokymų privalomumą, apimtį, prioritetus ir tikslines grupes. Taip pat pasilieka galimybę pasirinkti didaktinės kompetencijos vertinimo metodus ir vykdyti vertinimą pagal savo nustatytą tvarką bei spręsti dėl kompetencijų pripažinimo mechanizmų, jų sąsajų su akademine karjera, atestacija, darbo krūviu ir kt. Aukštosios mokyklos, veikdamos per konsorciumą, susitaria dėl dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimo galimybių, išlaikant institucijų teisę taikyti papildomus ar aukštesnius reikalavimus.
Valdymas	Konsorciumo valdymą grindžia koordinuotu, kolegialiu ir partneryste paremtu sprendimų priėmimu. Užtikrina, kad valdybą sudaro kiekvieno konsorciumo nario aukštųjų mokyklų didaktikos / ekscelencijos centrų atstovai ar kiti aukštosios mokyklos už dėstytojų kvalifikaciją atsakingi asmenys, užtikrinant visų dalyvaujančių institucijų atstovavimą ir įsitraukimą.	Konsorciumas veikia kaip bendradarbiavimo platforma: inicijuoja bendrą planavimą, sudaro prielaidas susitarimams tarp institucijų, padeda apibrėžti bendrus tikslus, veiklos kryptis ir principus, taip pat skatina jų derinimą tarp aukštųjų mokyklų. Aukštųjų mokyklų (instituciniu) lygmeniu išlaikoma atsakomybė už veiklų planavimą, įgyvendinimą ir rezultatų vertinimą. Aukštosios mokyklos savarankiškai integruoja bendrus susitarimus į savo strateginius dokumentus, nustato konkrečias priemones, rodiklius ir jų stebėsenos mechanizmus, taip pat priima sprendimus dėl veiklų organizavimo ir įgyvendinimo būdų, užtikrindamos, kad bendri konsorciumo lygmeniu sutarti principai būtų pritaikyti instituciniam kontekstui.
Kompetencijų tobulinimas	Užtikrina, kad aukštosios mokyklos, dalyvaudamos konsorciume, vadovautųsi nacionalinėmis gairėmis, savarankiškai kurtų ir įgyvendintų didaktinės kompetencijos tobulinimo programas, atliepiančias jų profilį ir poreikius. Įgyvendina ekspertinę ir rekomendacinę funkciją kurti ir (ar) prisidėti prie programų rengimo, akreditavimo ir turinio kokybės užtikrinimo. Užtikrina įvairių kompetencijų tobulinimo formų plėtrą. Kuria bendras metodines rekomendacijas ir standartus.	Konsorciumas aktyviai dalyvauja savo narių dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo veiklose, koordinuoja ir (ar) inicijuoja bendras veiklas: ● organizuoja ir vykdo mokymus įvairiais formatais (kontaktiniu, mišriu ar nuotoliniu būdu); ● rengia ir įgyvendina mikrokredencialus; ● organizuoja gerosios praktikos sklaidą, nacionalinius ir (ar) tarptautinius renginius; ● vykdo informacijos apie didaktikos naujoves sklaidą; ● dalijasi ištekliais, patirtimi ir inovatyviais sprendimais.

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
Kompetencijų vertinimas	Teikia rekomendacijas aukštosioms mokykloms dėl nacionalinių kompetencijų lygių adaptavimo savo profiliui. Esant poreikiui, teikia ekspertines rekomendacijas ir paslaugas dėl vertinimo metodikų, procesų organizavimo bei vykdymo ir prisideda prie kompetencijų vertinimo kokybės užtikrinimo bei suderinamumo tarp institucijų.	Konsorciumas teikia metodines rekomendacijas dėl dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimo, skatina vertinimo principų suderinamumą ir gerosios praktikos sklaidą. Aukštosios mokyklos adaptuoja dėstytojų didaktinės kompetencijos lygius ir savarankiškai organizuoja vertinimo procesus, taikydamos įvairius metodus (pvz., studentų grįžtamąjį ryšį, kolegialų vertinimą, mentorystę, refleksiją, dėstytojo aplanką) pagal savo nustatytą tvarką.
Kompetencijų pripažinimas	Teikia rekomendacijas konsorciumo narėms dėl dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimo ir sąsajų su akademine karjera.	Esant poreikiui, konsorciumas gali teikti rekomendacijas dėl dėstytojų didaktinės kompetencijos pripažinimo ir skatinti gerosios praktikos sklaidą. Aukštosios mokyklos savarankiškai nustato kompetencijų pripažinimo mechanizmus, integruoja juos į dėstytojo darbo krūvį ir sieja su akademinės karjeros pažanga, atestacija ir akademine veikla. Visos konsorciumo narės pripažįsta kitoje konsorciumo narėje tobulintas bazinio lygmens didaktines kompetencijas, o atskirais atvejais – ir aukštesnio lygmens kompetencijas.
Finansavimas	Aukštosios mokyklos skiria finansinius išteklius didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veikloms. Institucijos bendrai finansuoja konsorciumo veiklas per nario mokestį, skaičiuojamą nuo akademinio personalo etatų skaičiaus, ir sudaro bendrą biudžetą.	Konsorciumas skatina tvarų finansavimo modelį, inicijuoja bendrų veiklų finansavimo principus ir sudaro prielaidas projektiniam finansavimui bei dalijimuisi ištekliais. Aukštosios mokyklos užtikrina finansinius išteklius dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veikloms ir prisideda prie konsorciumo finansavimo per narystės mokesčius.
Rizikos ir jų valdymas	Identifikuoja ir valdo galimas rizikas. Pavyzdžiui: ● konsorciumu grindžiamos dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos įgyvendinimas gali susidurti su perteklinės biurokratijos ir lėtų sprendimų priėmimo procesų rizika; ● nevienodo aukštųjų mokyklų įsitraukimo ar didesnių institucijų	Parengia, stebi ir nuolat papildo rizikų valdymo planą. Pavyzdžiui: perteklinės biurokratijos ir lėtų sprendimų priėmimo procesų rizika valdoma nustatant aiškias, paprastas sprendimų priėmimo procedūras, apibrėžiant atsakomybių pasiskirstymą ir orientuojantis

Atsakomybės sritys	Ką apima	Kaip gali būti įgyvendinama
	dominavimo rizika; ● rizika, kad narystės mokesčiai ar kiti finansiniai įsipareigojimai ribos mažesnių institucijų dalyvavimą; ● rizika, kad bendri sprendimai nepakankamai atlieps skirtingus AM poreikius; ● finansinio tvarumo rizika; ● funkcijų dubliavimo ir atsakomybės išskaidymo rizika; ● rizika, susijusi su aukštųjų mokyklų autonomijos išlaikymu, dalyvaujant konsorciumo veiklose.	į efektyvų bei lankstų veiklos organizavimą; ● nevienodo aukštųjų mokyklų įsitraukimo ar didesnių institucijų dominavimo rizika mažinama užtikrinant kolegialų valdymą, subalansuotą atstovavimą ir aktyvų visų institucijų įtraukimą į sprendimų priėmimą; ● rizika, kad narystės mokesčiai ar kiti finansiniai įsipareigojimai ribos mažesnių institucijų dalyvavimą, valdoma nustatant aiškius narystės mokesčio skaičiavimo kriterijus ir lanksčius terminus; ● nevienodo aukštųjų mokyklų įsitraukimo ar didesnių institucijų dominavimo rizika valdoma išlaikant lankstumą ir sudarant galimybes institucijoms adaptuoti susitarimus pagal savo profilį, veiklos specifiką ir strateginius tikslus; ● finansinio tvarumo rizika mažinama derinant stabilų bazinį finansavimą su projektiniu finansavimu ir aiškiai apibrėžiant narystės ir kofinansavimo principus; ● užtikrina aiškų konsorciumo ir atskirų aukštųjų mokyklų atsakomybių atskyrimą, mažinant funkcijų dubliavimo ir atsakomybės išskaidymo riziką; ● užtikrina, kad bendros veiklos nesumažintų institucijų autonomijos, išlaikant pusiausvyrą tarp bendradarbiavimo ir savarankiškumo.

6 PRIEDAS. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių projektas

Gairių projektas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrės 2026 m. xxxx xx d. įsakymu Nr. V-xxx

AUKŠTŲJŲ MOKYKLŲ DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS TOBULINIMO, VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO GAIRĖS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairės (toliau – Gairės) nustato aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo strategines kryptis, planavimo, organizavimo ir įgyvendinimo veiklas bei šių procesų stebėsenos principus.

II SKYRIUS
SĄVOKOS

2. Gairėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir kituose teisės aktuose, reglamentuojančiuose švietimą ir mokslą, vartojamas sąvokas.

3. Papildomai vartojamos šios sąvokos:

Didaktinė kompetencija – tai integruota didaktinių žinių, praktinių gebėjimų ir vertybinių nuostatų visuma, leidžianti dėstytojui kryptingai projektuoti mokymo(si) turinį, veiksmingai organizuoti ir įgyvendinti studijų procesą, taikyti moksliškai pagrįstas metodologijas, vertinti studentų pažangą, pasiekimus ir studijų tikslų įgyvendinimą bei, remiantis (įsi)vertinimo ir refleksijos rezultatais, nuolat tobulinti dėstymo praktiką ir studijų kokybę.

Didaktinės kompetencijos tobulinimas – tai procesas, apimantis aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinių žinių, praktinių gebėjimų ir vertybinių nuostatų plėtojimą bei atnaujinimą, siekiant jų veiksmingo taikymo profesinėje veikloje.

Didaktinės kompetencijos įsivertinimas – tai procesas, apimantis aukštųjų mokyklų dėstytojų nuostatą ir gebėjimą nuolat analizuoti, apmąstyti ir daryti išvadas, siekiant profesinio augimo.

Didaktinės kompetencijos vertinimas – tai aukštosios mokyklos nustatyta tvarka vykdomas procesas, kurio metu vertinamos dėstytojo didaktinės žinios, gebėjimai ir nuostatos, reikalingi mokymo(si) turiniui projektuoti, organizuoti ir įgyvendinti studijų procesą, taikyti moksliškai pagrįstus mokymo metodus, vertinti studentų pažangą ir pasiekimus bei tobulinti dėstymo praktiką.

Didaktinės kompetencijos pripažinimas – tai procesas, kurio metu aukštosios mokyklos nustatyta tvarka įvertinama ir formaliai pripažįstama dėstytojo didaktinė kompetencija.

III SKYRIUS
TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

4. Gairių tikslas – skatinti aukštąsias mokyklas kurti, diegti ir plėtoti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą kaip prioritetinę aukštojo mokslo kokybės gerinimo priemonę, siekiant sudaryti sąlygas dėstytojams sistemingai, kryptingai, nuosekliai ir laiku tobulinti savo didaktinę kompetenciją, užtikrinti šios kompetencijos vertinimą ir pripažinimą, racionaliai naudoti šioms veikloms skiriamus išteklius ir nuosekliai gerinti studijų kokybę.

5. Tikslui pasiekti aukštosioms mokykloms keliami šie uždaviniai:

5.1. apibrėžti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo kryptis ir aprėptį;

5.2. sudaryti sąlygas dėstytojams įsitraukti į didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo procesus;

5.3. siekti didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo dermės valstybiniu, instituciniu ir individualiu lygiais;

5.4. sukurti patrauklią dėstytojų skatinimo ir motyvavimo sistemą, susietą su kryptingu didaktinės kompetencijos tobulinimu;

5.5. užtikrinti nuoseklų finansavimą, skirtą didaktinei kompetencijai tobulinti, vertinti ir pripažinti;

5.6. plėtoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą, organizuojant didaktinių kompetencijų tobulinimo veiklas.

6. Gairės paremtos šiais vertybiniais principais:

6.1. atsakingumo už savo veiksmus planuojant nuolatinį profesinį tobulėjimą bei veiksmingo, reflektyvaus ir įrodymais grįsto veikimo įgyvendinant didaktinės kompetencijos tobulinimo planus;

6.2. lygių galimybių užtikrinimo sudarant sąlygas kiekvieno dėstytojo didaktinės kompetencijos tobulinimui formaliuoju, neformaliuoju ar savišvietos būdu, nepaisant jo amžiaus, lyties, rasės, religinių įsitikinimų ar užimamų pareigų;

6.3. proporcingumo, užtikrinant, kad dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo procedūros būtų proporcingos institucijos dydžiui, profiliui, studijų pobūdžiui ir turimiems ištekliams;

6.4. bendradarbiavimo, bendro darbo, bendrakūros, nuolatinio keitimosi žiniomis, gerosios patirties perėmimo ir indėlio į bendrus tikslus įgyvendinant šias Gaires;

6.5. veiksmingumo siekiant nuoseklaus dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo racionaliai naudojant skiriamus ir turimus išteklius, nuolat analizuojant, vertinant ir planuojant didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo veiklas, remiantis veiksminga vadyba – tinkamais ir laiku priimtais sprendimais, optimaliu finansinių išteklių panaudojimu ir orientacija į tvarumą ir ilgalaikį poveikį.

6.6. į studentą orientuoto mokymosi, kai studijų procesas grindžiamas studento aktyviu dalyvavimu, individualių poreikių atliepimu ir individualia pažanga.

6.7. kokybės kultūros, puoselėjant nuolatinio mokymosi, refleksijos, bendradarbiavimo ir atsakomybės už studijų kokybę nuostatas, skatinant dėstytojus, akademinius padalinius ir aukštąsias mokyklas sistemingai tobulinti didaktinę veiklą ir siekti aukštų studijų kokybės standartų.

6.8. skaidrumo ir viešumo, siekiant, kad dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo procesai būtų aiškūs, pagrįsti ir vieši;

6.9. objektyvumo ir etiškumo, užtikrinant, kad didaktinės kompetencijos vertinimas būtų grindžiamas aiškiais kriterijais, vertintojų kompetencija, akademinės etikos principais ir interesų konflikto valdymu.

IV SKYRIUS
DĖSTYTOJŲ DIDAKTINĖS KOMPETENCIJOS STRUKTŪRA

7. Gairėse išskiriami trys dėstytojų didaktinės kompetencijos komponentai: žinios, gebėjimai ir vertybinės nuostatos, apibrėžiant jų turinį ir reikšmę dėstytojo profesinei veiklai.

1 lentelė. Didaktinės kompetencijos struktūra

Kompetencijos dedamoji	Raiškos aspektas	Raiškos pagrindas	Integruojamos bendrosios kompetencijos
Žinios	**Aukštosios mokyklos ir konkrečios srities didaktikos žinios,** *būtinos kokybiškam studijų turinio perteikimui.* **Studijų turinio projektavimo ir įgyvendinimo žinios** – *studijų programų struktūros, studijų rezultatų formulavimo, turinio logikos ir planavimo principų žinios.* **Studentų pažinimo žinios** – studentų mokymosi *ypatumų, motyvacijos, poreikių (kultūrinių, socialinių, mokymosi ir kt.) ir jų atliepimo būdų žinios.* **Platesnio studijų konteksto žinios** – *studijų krypties, kvalifikacijos reikalavimų, institucinių ir tarptautinių standartų žinios.* **Mokymo(si) teorijų, šiuolaikinės didaktikos žinios**: *didaktinių principų, metodologijų, mokymosi ir pasiekimų vertinimo strategijų bei metodų ir technologijomis grįsto mokymo(si) organizavimo žinios.* **Akademinio integralumo žinios**: *akademinės etikos, sąžiningumo principų ir standartų žinios.*	**Žinios remiasi:** • mokslinėmis teorijomis; • pažangiomis metodologijomis; • naujausiais tyrimais; • aktualia didaktine ir psichologine literatūra; • pažangia praktika; • informacija apie technologines naujoves; • platesne informacija apie studijų procesą ir su juo susijusį kontekstą.	• kūrybiško mąstymo; • strateginio mąstymo; • kritinio mąstymo; • technologinės / skaitmeninės; • tarpkultūrinės.
Gebėjimai	**Studijų turinio projektavimo ir modeliavimo** – *vadovaujantis bendrakūros principu, projektuoti, modeliuoti ir struktūruoti studijų programą, dalyką ar modulį.* **Mokymo(si) proceso planavimo ir metodinės įvairovės** – *gebėjimas planuoti mokymo(si) procesą, parinkti organizavimo būdus, metodus, priemones ir skaitmenines technologijas bei generatyvinio dirbtinio intelekto etišką naudojimą, užtikrinti studijų rezultatų, mokymo metodų ir vertinimo metodų suderinamumą.* **Mokymo(si) proceso organizavimo, paramos ir sąveikos** – *gebėjimas vadovauti mokymuisi, bendradarbiauti su studentais bei kolegomis, teikti mokymo(si) paramą, kurti įtraukią ir aktyvią fizinę bei skaitmeninę mokymosi aplinką, taikyti į studentą orientuotą mokymą(si), skatinant aktyvų, savarankišką ir atsakingą studentų mokymąsi.* **Mokymo(si)proceso valdymo ir tobulinimo** – *gebėjimas stebėti, analizuoti, reflektuoti, koreguoti ir tobulinti mokymosi procesą.*	**Gebėjimai remiasi**: • moksliškai pagrįstomis metodologijomis; • naujausioms technologijomis • pažangia praktika; • grįžtamuoju studentų ir kolegų ryšiu; • nuolatiniu didaktinių kompetencijų atnaujinimu ir jų tobulinimu.	• bendradarbiavimo; • komunikacijos; • kūrybiško mąstymo; • kritinio mąstymo; • technologinės / skaitmeninės; • lyderystės; • problemų sprendimo; • savireguliacijos.

Kompetencijos dedamoji	Raiškos aspektas	Raiškos pagrindas	Integruojamos bendrosios kompetencijos
	Individualizavimo, diferencijavimo ir įtraukiojo ugdymo – *gebėjimas pritaikyti mokymą(si) skirtingiems studentų poreikiams, taikyti įtraukties principus.* **(Įsi)vertinimo** – *gebėjimas parinkti ir taikyti veiksmingus (įsi) vertinimo metodus, įskaitant skaitmeninius vertinimo įrankius, skatinti studentų (įsi)vertinimą.*		
Vertybinės nuostatos	• Taikyti mokymo praktiką, paremtą mokslu. • Bendradarbiauti su studentais ir kolegomis. • Būti atviram naujovėms ir mokymo(si) technologijoms, nuolat tobulėti siekiant naudos sau, besimokantiems, aukštajai mokyklai ir visai visuomenei.	**Vertybinės nuostatos remiasi:** • nuolatine savistaba ir savirefeksija; • atvirumu ir gebėjimu priimti kolegų ir studentų grįžtamąjį ryšį; • puoselėjama organizacine kultūra ir standartais; • profesinės etikos principais ir akademiniu sąžiningumu.	• pažinimo; • kūrybiškumo; • kritinio mąstymo; • savireguliacijos.

8. Siekiant užtikrinti nuoseklų ir skaidrų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimą, vertinimą ir pripažinimą, aukštosioms mokykloms rekomenduojama apibrėžti dėstytojų didaktinės kompetencijos pasiekimų lygmenis ir jų vertinimo kriterijus. Rekomenduojama, kad dėstymo kokybės ir didaktinės kompetencijos pasiekimai būtų matomi ir pripažįstami akademinės karjeros bei atestacijos procesuose lygiavertiškai mokslo (meno) veiklos rezultatams.

V SKYRIUS
GAIRIŲ ĮGYVENDINIMAS

9. Aukštosios mokyklos kuria ir plėtoja dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemą pagal institucijos profilį, vadovaudamosi nacionalinio lygmens strateginiais bei institucijos vidiniais dokumentais, užtikrindamos pakankamus žmogiškuosius, finansinius ir materialiuosius išteklius bei infrastruktūrą, sudarančius prielaidas nuosekliam, pamatuojamam ir tvariam sistemos funkcionavimui.

10. Įgyvendinant Gairėse išdėstytas nuostatas, aukštosioms mokykloms siūloma:

10.1. įtraukti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimą, vertinimą ir pripažinimą į aukštųjų mokyklų strateginius ir veiklos planus;

10.2. numatyti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos tikslus ir kurti šios kompetencijos pripažinimo mechanizmą, pagal galimybes jį siejant su dėstytojo akademinės karjeros keliu;

10.3. analizuoti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo poreikį;

10.4. pasirinkti didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo apimtis, atsižvelgiant į nacionalinius, institucinius ir dėstytojų asmeninius tobulėjimo prioritetus bei poreikius;

10.5. sudaryti institucinį dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo ir vertinimo planą, nustatant rodiklius ir atsakomybes bei užtikrinant jo nuoseklų įgyvendinimą, vadovaujantis nacionalinėmis gairėmis ir institucijos prioritetais bei sisteminga kompetencijų tobulinimo poreikio analize;

10.6. organizuoti dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo veiklas;

10.7. vykdyti dėstytojų didaktinių kompetencijų tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos stebėseną renkant ir analizuojant duomenis, siekiant užtikrinti sistemos nuoseklumą, kokybę, tvarumą, rizikų valdymą ir jos poveikį institucijos veiklos tikslams;

10.8. pagal susitarimą pripažinti kitose aukštosiose mokyklose įgytas ir nustatyta tvarka patvirtintas dėstytojų didaktines kompetencijas;

10.9. skelbti informaciją apie dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimą, vertinimą ir pripažinimą aukštosios mokyklos interneto svetainėje.

11. aukštosios mokyklos pagal poreikį užtikrina didaktinės lyderystės stiprinimą per tarpinstitucinį bendradarbiavimą, kurdamos konsorciumus, skatindamos dėstytojus dalyvauti bendrose iniciatyvose, dalintis patirtimi, kurti inovatyvius sprendimus ir daryti poveikį studijų kokybei ne tik institucijos, bet ir nacionaliniu lygmeniu.

12. Įgyvendindami Gairėse išdėstytas nuostatas, dėstytojai:

12.1. įsivertina turimą didaktinę kompetenciją, identifikuodami stipriąsias sritis ir tobulintinus aspektus, ir nustato asmeninį didaktinės kompetencijos tobulinimo poreikį;

12.2. rengia individualų didaktinės kompetencijos tobulinimo planą kaip dalį bendro kompetencijų tobulinimo plano;

12.3. dalyvauja suplanuotose didaktinių kompetencijų tobulinimo veiklose;

12.4. reflektuoja ir vertina individualius didaktinės kompetencijos tobulinimo rezultatus;

12.5. kaupia ir sistemina didaktinės kompetencijos tobulinimo įrodymus, pagrindžiančius pasiektus rezultatus;

12.6. dalyvauja didaktinės kompetencijos vertinimo procesuose, teikdami reikalingus duomenis ir įrodymus;

12.7. dalyvauja didaktinės kompetencijos pripažinimo procese pagal aukštosios mokyklos nustatytą tvarką;

12.8. teikia aukštajai mokyklai pasiūlymus didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo klausimais.

VI SKYRIUS
FINANSAVIMO SKYRIMAS DĖSTYTOJŲ DIDAKTINEI KOMPETENCIJAI TOBULINTI

13. Atsižvelgiant į aukštųjų mokyklų finansines galimybes, dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimas yra finansuojamas iš šiam tikslui aukštosioms mokykloms skiriamų valstybės biudžeto asignavimų.

14. Valstybės biudžeto asignavimai dėstytojų didaktinėms kompetencijoms tobulinti, vertinti ir pripažinti, atsižvelgiant į valstybės finansines galimybes, paskirstomi aukštosioms mokykloms proporcingai pagal jų dėstytojų etatų skaičių, fiksuotą spalio 1 dieną Švietimo valdymo informacinėje sistemoje, užtikrinant nuoseklų šių asignavimų didėjimą ir sistemos tvarumą.

15. Valstybinių ir nevalstybinių aukštųjų mokyklų dėstytojai gali gauti valstybės paramą studijoms, dėstymo ir mokymo vizitams, mokslinėms stažuotėms, taip pat paramą dalyvauti mokslinėse konferencijose užsienyje, dėstyti užsienio valstybių mokslo ir studijų institucijose. Šią paramą administruoja Švietimo mainų paramos fondas (toliau – ŠMPF) ir Lietuvos mokslo taryba (toliau – LMT) savo nustatyta tvarka. Taip pat valstybės parama, administruojama ŠMPF, LMT, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir kitų valstybės institucijų, gali būti skiriama dėstytojams, vykstantiems studijų, dėstymo ir mokymo tikslais, taip pat į mokslines stažuotes užsienyje, teisės aktų, reglamentuojančių paramą dėstytojams, vykstantiems į užsienį, nustatyta tvarka arba pagal tarptautines programas ir sutartis.

16. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemoms kurti ir aukštųjų mokyklų konsorciumų veikloms plėtoti gali būti papildomai skiriamas projektinis ar kito tipo finansavimas.

7 PRIEDAS. Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo gairių įgyvendinimo priemonių planas

Priede pateikiamas dešimties metų (2027–2036 m.) aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinių kompetencijų tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemos kūrimo ir įgyvendinimo priemonių planas, kurį sudaro keturi etapai:

- pirmasis etapas (nuo 2027 m.) skirtas pagrindų kūrimui. Šiuo laikotarpiu turi būti suformuotas teisinis ir strateginis sistemos pagrindas, patvirtintos nacionalinės gairės, pradėtos konsorciumo (-ų) steigimo procedūros, parengtos kompetencijų tobulinimo programos ir susitarta dėl stebėsenos rodiklių sistemos;
- antrasis etapas (nuo 2029 m.) orientuotas į praktinį įgyvendinimą ir įveiklinimą. Jis apima pažengusiojo lygmens programų diegimą, mentorystės sistemų įveiklinimą, didaktinių kompetencijų integravimą į atestacijos nuostatus, mikrokredencialų sistemos sukūrimą;
- trečiasis etapas (nuo 2032 m.) skirtas sistemos stabilizavimui ir plėtrai. Jis apima eksperto lygmens programų plėtrą, tarptautinio suderinamumo siekį, nacionalinių didaktikos centrų tinklo stiprinimą;
- ketvirtasis etapas (nuo 2035 m.) skirtas poveikio vertinimui, kurio išvados taps pagrindu tolesniam sistemos vystymo planavimui.

Kiekvienai priemonei nurodyti atsakingi dalyviai (nacionalinio lygmens ir aukštųjų mokyklų bei jų konsorciumo (-ų) lygmens), įgyvendinimo terminas, būtinas finansavimas (galimi finansavimo šaltiniai – projektinis ir (arba) biudžetinis finansavimas), laukiamas rezultatas ir stebėsenos rodiklis.

Nr.	Veikla	Etapas / metai	Atsakingi	Rezultatas ir stebėsenos rodiklis	Preliminarus biudžetas, tūkst. Eur
A. Teisinis ir strateginis pagrindas					
A1	Gairių patvirtinimas ir teisinės bazės peržiūra (MSĮ, kvalifikacinių ir atestacijos reikalavimų aprašai, studijų krypčių aprašai)	I, 2027–2028	ŠMSM, SKVC, LURK, LKDK	Patvirtintos gairės ir teisės aktų pakeitimų paketas / priimtų teisės aktų sk.	1500
A2	Institucinių dokumentų atnaujinimas kiekvienoje aukštojoje mokykloje (didaktinių kompetencijų politika, dėstytojo veiklos vertinimo ir atestacijos tvarkos)	I, 2027–2028	Aukštosios mokyklos	Atnaujinti vidaus teisės aktai / aukštųjų mokyklų, turinčių atnaujintas tvarkas, dalis (siekis 100 %)	
A3	Nacionalinio tinklo sukūrimas iš aukštųjų mokyklų didaktikos kompetencijų ekspertų, kriterijai parengti, ir palaikymas (veiklų vykdymas)	I–IV, 2027–2036	ŠMSM, aukštosios mokyklos	Aukštųjų mokyklų didaktikos kompetencijų ekspertų tinklas, veikiantis Lietuvos mastu, padedantis aukštosioms mokykloms transformuoti dėstytojų didaktikos kompetencijų tobulinimo, vertinimo ir pripažinimo sistemas sistemas	

Nr.	Veikla	Etapas / metai	Atsakingi	Rezultatas ir stebėsenos rodiklis	Preliminarus biudžetas, tūkst. Eur
B. Kompetencijų turinys ir programos					
B1	Nacionalinio didaktinių kompetencijų aprašo su keturiais lygmenimis (pradedantysis, pažengęs, įgudęs, lyderis) integravimas į aukštųjų mokyklų vidines tvarkas	I, 2027	Aukštosios mokyklos, ekspertų tinklas	Patvirtinti aukštųjų mokyklų dėstytojų kompetencijų, kvalifikacinių ir atestacijos reikalavimų aprašai / aukštųjų mokyklų, taikančių aprašą, dalis	1900
B2	Mikrokredencialų programų parengimas ir vidinis akreditavimas: pradedančiųjų (įvadinė) programa, pažengusiųjų programa, įgudusiųjų programa, lyderių programa; specializuoti moduliai	I–III, 2027–2034	Aukštosios mokyklos, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Ne mažiau kaip 16 (4 programos lygiams pasiekti ir 12 specializuotų modulių) parengtų programų / programų sk. ir dalyvių pasitenkinimas ≥ 4,0 iš 5 / apmokytų dėstytojų skaičius (ne mažiau 35 proc.)	
B3	Kitos mokymų programos pradedantiesiems ir kitiems lygiams	I, 2028	Aukštosios mokyklos, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Dėstytojų, baigusių mokymų programas, dalis	
C. Kompetencijų tobulinimo įveiklinimas					
C1	Mokymų vykdymas (25 % dėstytojų iki 2029 m., 60 % iki 2032 m., 85 % iki 2036 m.)	I–IV, 2027–2036	Aukštosios mokyklos	10–15 proc. dėstytojų, dalyvavusių kiekvienais metais, dalis, priklausomai nuo aukštosios mokyklos dydžio	15 000
C2	Dėstytojų mentorių ir vidinių lektorių rengimas (angl. *train the trainer*, apie 300 asmenų)	I–II, 2028–2032	Aukštosios mokyklos	Parengtų mentorių tinklas / mentorių sk., tenkantis 1 000 dėstytojų, įskaitant užsienio vizitus ir profesines konferencijas	
C3	Mentorystės ir kolegialaus stebėjimo (refleksyvi praktika) sistemų įveiklinimas aukštosiose mokyklose	II–III, 2029–2034	Aukštosios mokyklos	Veikianti mentorystės sistema / aukštųjų mokyklų, taikančių ją sistemingai, dalis	
C4	Nacionalinė atvirų metodinių išteklių platforma, MOOC ir gerosios praktikos bankas	I–III, 2029–2034	Aukštosios mokyklos, ŠMSM, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Veikianti platforma / unikalių naudotojų ir išteklių sk. per metus	
C5	Didaktikos inovacijų ir dėstymo tyrimų projektų konkursinis fondas	II–III, 2029–2034	ŠMSM, aukštosios mokyklos, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Finansuota ne mažiau kaip 20 inovacijų projektų / projektų ir publikacijų sk.	
D. Kompetencijų vertinimas ir pripažinimas					
D1	Aukštųjų mokyklų dėstytojų didaktinės kompetencijos vertinimo tvarka	I, 2027–2028	Aukštosios mokyklos	Aukštųjų mokyklų patvirtintos tvarkos / Aukštųjų mokyklų, taikančių ne mažiau kaip 3 vertinimo šaltinius, dalis	1900
D2	Vertinimo metodikos (šaltinių) pvz., dėstytojo aplanko, sukūrimas	I, 2027–2028	Aukštosios mokyklos, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Parengta metodika	

Nr.	Veikla	Etapas / metai	Atsakingi	Rezultatas ir stebėsenos rodiklis	Preliminarus biudžetas, tūkst. Eur
D3	Vertintojų rengimas ir vertinimo kokybės užtikrinimas	II, 2029–2030	Aukštosios mokyklos	Parengti vertintojai 150–300 (priklausomai nuo darbuotojų ir atestacinių komisijų skaičiaus)	
D4	Studentų apklausų atnaujinimo rekomendacijos įtraukiant dėstytojų didaktikos kompetencijų dalį	I–II, 2027–2031	SKVC, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Parengtos rekomendacijos	
D5	Geriausių dėstytojų nacionalinio konkurso koncepcijos, rinkimo tvarkos parengimas ir įgyvendinimas	I–IV, 2027–2036	ŠMSM, LURK, LKDK, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Parengtos konkurso sąlygos ir apdovanoti dėstytojai	
E. Kompetencijų pripažinimas					
E. Infrastruktūra					
E1	Aukštųjų mokyklų konsorciumų (aljansų pavyzdys) steigimas, paraiškų teikimas ir atranka	I–II, 2027–2031	ŠMSM, LURK, LKDK, aukštosios mokyklos	Patvirtinti kriterijai / gautų paraiškų sk.	6000
E2	Konsorciumų numatytos veiklos finansavimas (4–6 konsorciumai)	I–IV, 2027–2036	ŠMSM, LURK, LKDK, aukštosios mokyklos	Veikiantis konsorciumų tinklas / kitoms aukštosioms mokykloms suteiktų paslaugų ir dalyvių sk.	
E3	Institucinių didaktikos padalinių stiprinimas	I–IV, 2027–2036	Aukštosios mokyklos	Padalinys arba paskirtas atsakingas asmuo visose aukštosiose mokyklose / aukštųjų mokyklų dalis (siekis 100 %)	
G. Finansavimo modelis ir tvarumas					
G1	Finansavimo modelio parengimas: tikslinis asignavimas, prioritetinės programos, Europos Sąjungos fondai, studijų krepšelio komponentė	I, 2027–2028	ŠMSM	Patvirtintas finansavimo modelis / metinis skirtų lėšų dydis	-
G2	Finansavimo susiejimas su rodikliais	I, 2027–2028	ŠMSM	Rodikliais grįstas finansavimas	
H. Stebėsena, kokybė, rizikos ir komunikacija					
H1	Rodiklių sistema, bazinių reikšmių nustatymas ir duomenų rinkimo sprendimas	I, 2027–2028	ŠMSM, SKVC	Veikianti duomenų sistema / nustatytos visų rodiklių bazinės reikšmės	1700
H2	Metinė stebėsena ir viešai skelbiama nacionalinė apžvalga	I–IV, 2027–2036	ŠMSM, SKVC	Metinės apžvalgos / paskelbimo terminų laikymasis	
H3	Tarpinis ir galutinis sistemos poveikio vertinimas, įskaitant poveikį studijų kokybei	III–IV, 2031 ir 2036	ŠMSM, ekspertai, STRATA	Dvi vertinimo ataskaitos / įgyvendintų rekomendacijų dalis	
H4	Rizikų valdymo planas ir kasmetinė jo peržiūra	I–IV, 2027–2036	Visi sistemos dalyviai	Rizikų registras / suvaldytų kritinių rizikų dalis	
H5	Komunikacija, sklaida ir kasmetinė nacionalinė aukštosios mokyklos didaktikos konferencija	I–IV, 2027–2036	ŠMSM, aukštosios mokyklos, aukštųjų mokyklų konsorciumai	Konferencijos / dalyvių sk.	
				IŠ VISO 2027–2036 m. (apie 2,8 mln. Eur per metus)	